

**PS 16/18 Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van
Noord-Brabant op 19 januari 2018**

Inhoudsopgave	
Inhoudsopgave	2
Index gesproken personen	3
Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant	4
Opening van de vergadering / vaststellen agenda	7
Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging lid van Provinciale Staten	8
Afscheid van mevrouw A.J.H. Knoet-Michels als Statenlid	9
Actualiteit	13
Bespreekstukken	25
73/17 Statenvoorstel Eerste wijzigingsverordening luchthavenbesluit luchthaven Budel	25
02/18 Statenvoorstel Specificatie van vergunningen voor project windenergie A16	27
01/18 Statenvoorstel Provinciale Reactie op de conceptkadernota 2019 gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Brabant-Noord (ODBN)	35
04/18 Statenvoorstel Ambtsinstructie griffier provincie Noord-Brabant	51
Stemming	51
06/18 Ontwerpbesluit Notulen van de PS-vergadering 10 november 2017	51
07/18 Ontwerpbesluit Lijst Ingekomen Stukken periode 9 november 2017 tot een met 6 december 2017	51
73/17 Statenvoorstel Eerste wijzigingsverordening luchthavenbesluit luchthaven Budel	51
02/18 Statenvoorstel Specificatie van vergunningen voor project windenergie A16	52
01/18 Statenvoorstel Provinciale Reactie op de conceptkadernota 2019 gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Brabant-Noord (ODBN)	53
04/18 Statenvoorstel Ambtsinstructie griffier provincie Noord-Brabant	55
Sluiting	55

Index gesproken personen

Arts, mw. W.M.A., 15, 17, 25, 26, 52
Bahar, drs. H., 8
Bakker, W.J., 15, 16, 25, 52
Berg, H.F. van den, 17, 18, 19, 20, 28, 29, 31, 32, 34, 35, 53
Boon, M.C.H., 37, 38, 43, 45, 46, 47, 48, 50, 54, 55
Brunklaus, mw. drs. P.M., 27, 32, 34, 35, 53
Cate, mw. mr. K.A.E. ten, 7, 8
Dingemans, mw. F.M., 20, 21, 22, 24, 38, 54, 55
Dirken, mw. A.M.W., 35, 47, 53, 54
Griensven, E.J.C. van, 9, 39, 54, 55
Heer, drs. ing. C. de, 53
Heijman, J.H.W.F., 52, 53, 54, 55
Heijmans, N.G.L., 31, 37, 38, 46, 54, 55
Hoon, mw. A.J.M. de, 19, 52
Klitsie, mw. drs. C.G.M., 53
Knoet-Michels, mw. A.J.H., 10
Kouthoofd, T.P.D., 52
Kuijken MSc, R.C.P., 36, 54
Maas, B.L.M., 52
Meel, J. van, 53
Meijer, A.A., 52
Oosterveer, ing. H., 25, 26
Otters-Bruijnen, mw. mr. S.M., 51
Overveld, W.A.A.M. van, 52, 53, 54, 55
Roijackers, mw. H.I., 23, 40, 45, 48, 49, 54, 55
Roks, L.A.G., 47
Smeets, drs. M.E.J., 13, 14, 16, 52
Smeulders, S.J.A.H., 11, 53
Surminski, mw. M.J.G.P., 27, 33, 41
Voorzitter, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56
Vreugdenhil, ing. H.J., 41, 44, 52, 53, 54, 55
Wel, ir. M.C. van der, 22, 23, 26, 52, 53, 54, 55

Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS
mw. mr. K.A.E. ten Cate, griffier

Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Bahar, drs. H.	CDA	Helmond
Bakker, W.J.	PVV	Waalwijk
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Bollen G.W.	VVD	Sint Anthonis
Boon, M.C.H.	PVV	Bergen op Zoom
Brakel, mw. C.E.P. van	CDA	Veldhoven
Braspenning, A.L.J.	CDA	Strijbeek
Brunklaus mw. drs. P.M.	GroenLinks	Raamsdonk
Burger Dirven, drs. K.A.J.M.	VVD	's-Hertogenbosch
Claessens-Vloedgraven, mw. W.	SP	Roosendaal
Deryckere, M.N.R.C.	CDA	Tilburg
Dingemans, mw. F.M.	D66	Moergestel
Dirken, mw. A.M.W.	VVD	Hoeven
Everling, M.J.	SP	Uden
Griensven, E.J.C. van	PvdA	Berkel-Enschot
Gruijthuijsen, drs. M.P.J.M. van	VVD	Tilburg
Hageman, ir. J.J.C.	D66	Veldhoven
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Steensel
Heijman, J.H.W.F.	Lokaal Brabant	Tilburg
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Hoon, mw. A.J.M. de	CDA	Etten-Leur
Jonge, R.A. de	SP	Halsteren
Kammen, mw. drs. P. van der	PVV	Tilburg
Klitsie, mw. drs. C.G.M.	D66	Tilburg
Koevoets, H.J.P.E.	VVD	Bergen op Zoom
Kort, M.V. de	PvdA	Vught
Kouthoofd, T.P.D.	VVD	Eindhoven
Kuijken MSc, R.C.P.	CDA	Bergeijk
Kutlu, S.	D66	Eindhoven
Maas, B.L.M.	PvdA	Netersel
Meel, J. van	SP	Breda
Meeuwis-van Langen, H.E.M.	D66	Best
Meijer, A.A.	D66	Waalwijk
Oosterveer, dr. ing. H.	50PLUS	Waalre
Otters-Bruijnen, mw. mr. S.M.	VVD	Vught
Overveld, W.A.A.M. van	50PLUS	Oudenbosch
Panhuizen, A.V.	VVD	Tilburg
Portheine, P.	VVD	Riethoven
Roijackers, mw. H.I.	GroenLinks	's-Hertogenbosch
Roks, L.A.G.	PVV	Etten-Leur
Schüller, mw. drs. I.J.W.	VVD	Woudrichem

Sloot, mw. M.A.B. van der
Smeets, drs. M.E.J.
Smeulders, S.J.A.H.
Spapens, M.
Staak, W.R. van der
Steenbakkers, S.P.M.F.
Surminski, mw. M.J.G.P.
Uijlenhoet, A.
Vreugdenhil, ing. H.J.
Vugt, drs. R.J. van
Wel, ir. M.C. van der
Willems-Kardol, mw. J.C.

CDA	's-Hertogenbosch
GroenLinks	Oosterhout
PvdA	Helmond
SP	's-Hertogenbosch
SP	Sint-Oedenrode
CDA	's-Hertogenbosch
PvdD	Hoogerheide
GroenLinks	Rosmalen
ChristenUnie-SGP	Nieuwendijk
CDA	Andel
PvdD	Rijsbergen
PVV	Helmond

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 19 januari 2018

Agenda

I. Opening van de vergadering / vaststellen agenda

II. Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging lid van Provinciale Staten

III. Afscheid van mevrouw A.J.H. Knoet-Michels als Statenlid

IV. Actualiteit

V. Bespreekstukken

73/17 Statenvoorstel Eerste wijzigingsverordening luchthavenbesluit luchthaven Budel

02/18 Statenvoorstel Specificatie van vergunningen voor project windenergie A16

**01/18 Statenvoorstel Provinciale Reactie op de conceptkadernota 2019
gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Brabant-Noord (ODBN)**

04/18 Statenvoorstel Ambtsinstructie provincie Noord-Brabant

VI. Stemming

06/18 Ontwerpbesluit Notulen van de PS-vergadering 10 november 2017

07/18 Ontwerpbesluit Lijst Ingekomen Stuken periode 9 november 2017 tot en met 6 december 2017

73/17 Statenvoorstel Eerste wijzigingsverordening luchthavenbesluit luchthaven Budel

02/18 Statenvoorstel Specificatie van vergunningen voor project windenergie A16

**01/18 Statenvoorstel Provinciale Reactie op de conceptkadernota 2019
gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Brabant-Noord (ODBN)**

04/18 Statenvoorstel Ambtsinstructie griffier provincie Noord-Brabant

VII. Sluiting

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 19 januari 2018

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

Griffier: mw. mr. K.A.E. ten Cate

Volgens de presentielijst zijn 52 leden aanwezig, te weten:

Altundal, mw. Arts, Bahar, Bakker, Van den Berg, Bollen, Boon, mw. Van Brakel, Braspenning, mw. Brunklaus, Burger Dirven, mw. Claessens-Vloedgraven, mw. Dingemans, mw. Dirken, Everling, Van Griensven, Van Gruijthuijsen, Hageman, Heijman, Heijmans, mw. De Hoon, mw. Van der Kammen, mw. Klitsie, mw. Knoet-Michels, Koevoets, De Kort, Kouthoofd, Kuijken, Kutlu, Maas, Van Meel, mw. Meeuwis-van Langen, Meijer, Oosterveer, mw. Otters-Bruijnen, Van Overveld, Panhuizen, Porthene, mw. Roijackers, Roks, mw. Schüller, mw. Van der Sloot, Smeets, Smeulders, Spapens, Van der Staak, Steenbakkers, mw. Surminski, Vreugdenhil, Van Vugt, Van der Wel, mw. Willems-Kardol.

Afwezig: De Jonge, Van Hattem, Uijlenhoet, Deryckere.

Opening van de vergadering / vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 13.30 uur.

De **voorzitter**: Dames en heren. Ik open de vergadering en verzoek u allen te gaan staan voor het daarbij behorende moment van stilte.

(Er wordt een moment stilte in acht genomen.)

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik wil de griffier verzoeken ons mededeling te doen van de binnengekomen berichten van verhindering. De griffier.

De **griffier**: **Error! Bookmark not defined.** Ik heb vier berichten van verhindering, van de heer De Jonge, de heer Van Hattem, de heer Uijlenhoet en de heer Deryckere.

De **voorzitter**: Aanvullingen vanuit de zaal zie ik niet. Dan stel ik voor degenen die vandaag vanwege ziekte afwezig zijn van harte beterschap te wensen en de vergadering te vervolgen.

Ik heet u allen zeer van harte welkom, en natuurlijk ook de bezoekers op de publieke tribune en degenen die ons vandaag via het internet volgen. Vandaag zijn leerlingen te gast van De Nassau uit Breda, op mijn uitnodiging, jongeren die ik ontmoette bij de herdenking in Waalre, zeer actieve leerlingen van het Nassaucollege van de debatclub. We gaan kijken wat u vandaag aan mooie debatten hier gaat zien. Het inspireert jullie misschien zelf. Ik heb jullie vanmorgen al even ontmoet en jullie zijn door ons lid Braspenning verder welkom geheten en rondgeleid. Van harte welkom.

Verder zijn er een aantal individuele belangstellenden, die ontvangen zijn door onze collega Wouter Bollen.

Geachte leden van PS. Er is ook nog wat bijzonders. U ziet, als het goed is, wat gebakken Bossche Bolletjes op uw tafel staan. Dat heeft te maken met het feit dat ik u mag melden, voor zover u het nog niet via de media had vernomen, dat gisteren de provincie Noord-Brabant in de prijzenregen van Binnenlands Bestuur is gevallen. Wij zijn aangewezen als de best bestuurde decentrale overheid van het land. Die kunnen we in onze zak steken. We gaan morgen gewoon weer aan het werk, maar er is wel reden voor

een klein feestje. De felicitaties zijn voor u, GS en ons ambtelijk apparaat, maar ook voor onze maatschappelijke partners, die met ons samen Brabant mooier maken. Mooi dat we die prijs hebben gehad. Ik kan u ook nog melden dat de prijs voor de beste bestuurder in Brabant is gebleven. Onze voormalige collega Paul Smeulders, nu wethouder in Helmond, heeft die titel binnengesleept. Het was dus een mooi Brabants feestje. Overigens hebben we ook genoteerd, en dat is wel mooi, dat de jury zei dat we als provincie in verbinding met inwoners en gemeenten ondersteunend en verbindend aanwezig zijn. Een mooi compliment, denk ik. Ik zou zeggen: geniet van het Bossche Bolletje. Dan ga ik intussen met uw welnemen verder met de agenda.

Ik kan u melden dat zojuist in de procedurevergadering aan de orde waren een aantal ingediende actuele vragen. Wij hebben daaruit het advies gekregen om toe te laten de vragen door de fractie van GroenLinks inzake de veiligheid van de buschauffeurs van Arriva, de vragen van de PVV over de Stichting verkeerslichtenrij A59 en de vragen over de luchtkwaliteit GenX van D66, waarbij de fractie van de Partij voor de Dieren zich in het normale debat zal voegen met de vragen die ook daar nog leefden in de context van de vragen door D66 gesteld. Alle andere vragen zijn afgewezen, of worden omgezet in technische vragen, of komen aan de orde op andere momenten waarop de onderwerpen nog terugkomen. Ik stel voor met dit advies van de procedurevergadering in te stemmen.

Ik kan u zeggen dat de moties en amendementen die vandaag eventueel worden ingediend, door de griffier op iBabs zullen worden geplaatst onder agendapunt 9 van de Statendag van 19 januari.

Dan wil ik u voor de zekerheid ook nog oproepen om bij het eventueel verlaten van de zaal dat even bij de bodedienst te melden, zodat wij een accuraat overzicht hebben van de aanwezigen. Dat geldt uiteraard vooral op het moment dat we straks gaan stemmen.

Dames en heren. Daarmee stem ik, neem ik aan met u allen, in met de agenda die hier voorligt en gaan wij over tot het eerstvolgende agendapunt.

Onderzoek geloofsbrieven, toelating en beëdiging lid van Provinciale Staten

De **voorzitter**: Er is onderzoek gedaan naar de geloofsbrieven en de toelating van een nieuw Statenlid, en dat is bij implicatie dus een reden om afscheid te nemen van een zittend Statenlid, en dat is mevrouw Knoet-Michels, die ons gaat verlaten. Bij het volgende agendapunt zullen we uitvoerig stilstaan bij haar vertrek en afscheid. De agenda vraagt ons eerst nu de geloofsbrieven van de heer Van Griensven toe te laten, zodat hij ook echt haar opvolger kan zijn. Daarom meld ik u nu dat die geloofsbrieven van de heer Van Griensven zijn onderzocht door een commissie uit uw Staten, bestaande uit de leden Bahar, Dingemans en Surminski. Ik wil de voorzitter van de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven, de heer Bahar, vragen ons kond te doen van het verslag van haar werkzaamheden.

De heer **Bahar** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter. De door u benoemde commissie heeft de geloofsbrieven van de heer Van Griensven onderzocht en in orde bevonden. De heer Van Griensven voldoet aan de voorwaarden voor het lidmaatschap van Provinciale Staten en vervult volgens zijn eigen opgave geen openbare betrekkingen die onverenigbaar zijn met het lidmaatschap van Provinciale Staten. De commissie geeft de Staten dan ook in overweging te besluiten tot toelating van de heer Van Griensven.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Bahar voor zijn verslag en neem aan dat ik de Staten kan vragen bij acclamatie in te stemmen met het besluit en de conclusie van de commissie. Dat is het geval. Dan is het besluit tot het voornemen tot toelaten van de heer Van Griensven akkoord en wil ik de bode vragen de heer Van Griensven nu naar de tafel te geleiden, zodat wij de installatie kunnen gaan doen. Zoals gebruikelijk, wil ik u vragen daarbij te gaan staan.

Het woord is aan de griffier.

De **griffier**: Ik verklaar dat ik, om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of enige gunst heb gegeven of beloofd.

Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen.

De heer **Van Griensven** (PvdA): Dat verklaar en beloof ik.

De **voorzitter**: Na het afscheid van mevrouw Knoet zal ik de vergadering kort schorsen om de heer Van Griensven te feliciteren. Eerst is nu het afscheid aan de orde van mevrouw Knoet en ik ga even naar de kathedrader om haar toe te spreken.

Afscheid van mevrouw A.J.H. Knoet-Michels als Statenlid

De **voorzitter**: Beste collegae, maar natuurlijk nu vooral beste Antoinette. Jij bent sinds 2011 lid van onze Staten, hoog binnengekomen op de lijst van jouw partij en vanaf dat moment buitengewoon actief als woordvoerder op een keur van onderwerpen. Maar misschien mag ik toch zeggen dat je op het terrein van de landbouw en de natuur en de samenleving met name je sporen hier in het debat hebt verdiend. Je kwam binnen als iemand met al heel veel maatschappelijke ervaring, iemand die veel grote en belangrijke functies in onze samenleving heeft verricht, met name in het onderwijs, maar daartoe is het bepaald niet beperkt gebleven. Je bent in directiefuncties, raad-van-bestuurfuncties en vele raad-van-toezichtfuncties actief, nog steeds. De reden van je aanstaande vertrek is dat je nieuwe hoofdfunctie niet langer te verenigen is met het drukke werk van deze Statenfractie. Dat kan ik me voorstellen, want ik heb gezien dat jouw grote passie voor een adequate vorming en opleiding van onze jonge mensen in onze provincie jou voortdurend heel druk beziggehouden heeft. Nu heb ik gezien dat je dat ook buiten onze provincie gaat doen. Jouw talent is blijkbaar opgevallen en per 1 januari heb je een hele zware bestuurlijke klus gekregen als voorzitter van het college van bestuur van de Christelijke Onderwijsgroep Vallei en Gelderland Midden, het COG. Ik kan me goed voorstellen dat dat niet te verenigen is. Ik vind het altijd wel jammer, omdat juist in zo'n combinatie van een zware maatschappelijke functie en Statenlid precies het Statenlidmaatschap zo'n mooie eigenschap is: dat je niet fulltime politicus bent, maar dat je alle tijd krijgt om in de samenleving op verantwoordelijke posities ervaringen op te doen, te zien hoe het met die samenleving gaat en dat je dat mee naar binnen brengt. Maar met respect voor al die jaren die je hier in de Staten al zeer actief bent geweest, kan ik het besluit uiteraard heel goed begrijpen.

Je was van het ROC de bestuursvoorzitter, maar ook van Helmond Sport. Dat heb ik altijd een buitengewoon verrassend element op je CV gevonden. Ik ben niet iemand die kan zeggen veel verstand van voetbal, meer in het bijzonder van Helmond Sport, te hebben, ik zag dezer dagen wel dat het met die stad heel goed gaat en dat dat misschien ook wel voor het voetbal daar gaat gelden, Maar dat even terzijde.

Ik wil jou vooral toespreken als lid en collega hier in huis, laat ik maar zeggen. Het is altijd een plezier om naar jou te luisteren. Dat wil niet zeggen dat je een van die Statenleden was die heel veel in het debat optrad, maar als je er was, werden we allemaal stil en luisterden we buitengewoon goed naar wat je te zeggen hebt, aan de interruptiemicrofoon, maar ook in je bijdrage vanaf de kathedrader. Zeer betrokken, deskundig en stevig. Als ik jou zou moeten karakteriseren, zijn de woorden 'stevigheid' en 'aardigheid' allebei aan de orde. Misschien was je stevig aardig, maar je was ook aardig stevig, en dat hebben we in het debat met enige regelmaat gemerkt, omdat jouw inbreng ook leidde tot verlegging van koersen, tot nieuwe inzichten die in het beleid vertaald werden. Dat heb je ook kunnen doen in de laatste periode, toen je mee hebt onderhandeld over het akkoord dat uiteindelijk leidraad is voor het bestuur in deze periode. Je hebt je met hart en ziel daarvoor ingezet en de belangen die je namens jouw partij mocht inbrengen, waren ook echt gediend met jouw inbreng, omdat ze deskundig, stevig een plek kregen in het akkoord dat uiteindelijk gesloten is.

Aan de andere kant was je iemand die zich nooit liet opsluiten in wat dan ook. Je was autonoom en zelfstandig, en dat hoort een Statenlid ook te zijn. Je behoort tot een politieke groepering, maar je bent iemand die buitengewoon verbindend en stevig in onze Staten aanwezig was, niet alleen in deze zaal, maar ook in al het andere werk dat een Statenlid buiten deze zaal doet. Dat wordt niet altijd zo gezien, maar het is wel daar, en het is heel belangrijk. Mag ik één ding noemen: ik was persoonlijk zeer onder de indruk van de manier waarop je als voorzitter die ingewikkelde, zeer emotionele en zeer drukke inspraakrondes rondom het landbouwbeleid hebt geleid. Er vielen stiltes in deze zaal, het was af en toe pijnlijk en ingewikkeld, maar jouw deskundige en rustige leiden van zo'n vergadering maakt dan indruk. Het heeft niet alleen op mij indruk gemaakt, ik heb veel mensen daarna gehoord over: mijn god, wat hebben jullie krachtige, goede Statenleden die de politieke besluitvorming, die ingewikkeld is en de belangentegenstellingen groot zijn, wel met respect, geduld en waardigheid tot een goed einde weten te brengen. Dat heb jij op een voortreffelijke wijze gedaan. Ik wil je daar namens de Staten van Brabant zeer hartelijk voor danken. Ik wens jou in je nieuwe functie, maar ook privé, al het goede toe de komende jaren. Ik weet zeker dat we je hier in huis nog wel eens tegen gaan komen. Ik wil je nu namens de Staten de bij het afscheid gebruikelijke geschenken geven: de roemer en een mooie bos bloemen. Ik wil je graag vragen naar voren te komen om die hier in ontvangst te nemen.

(Staand applaus)

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Ja, lieve mensen, dat maakt me natuurlijk wel een beetje verlegen. Toch ga ik hier ook even gebruik van maken om kort iets te zeggen, hoewel ik ook altijd wel de spanning voelde in onze hele drukke agenda en wat we, en jullie, vanmiddag ook weer allemaal nog te verstouwen hebben. Want daar sta je dan wel voor de laatste keer. Ook al kies je dat helemaal zelf, het is toch bijzonder. Het voelt ook echt anders dan als je een baan opzegt of zo, want je voelt ook gewoon dat heel veel mensen je op zo'n plaats hebben gezet en je vragen hebben gesteld. Maar het was echt niet meer langer te combineren om met hart en ziel voor deze Staten te werken, en half doen is geen optie, niet naar de kiezers en niet naar mezelf. En met een ervaren opvolger als Driek is geborgd dat de inzet van de PvdA stevig zal blijven.

Ik begin met te bedanken voor de samenwerking, in het bijzonder jullie, collega's, de voorzitter, gedeputeerden, griffie. We hebben elkaar allemaal nodig in dit werk. Dank dat ik met jullie mocht samenwerken en dank dat jullie het mij tijdens thema-avonden waarin ik mocht voorzitten, niet al te lastig hebben gemaakt.

Ons werk is voor buitenstaanders niet altijd gemakkelijk te doorgronden. Immers, het grootste deel vindt ook buiten deze zaal plaats. Dat kun je negatief framen als achterkamertjes en wandelgangen, maar dat vind ik absoluut niet. Vooroverleg in de luwte, in alle rust, zonder dat alles en iedereen meekijkt en -luistert, is nodig om met elkaar tot de beste keuzes te komen. Ik vergelijk het wel eens met ouders, want ik denk dat we allemaal zouden begrijpen dat van de opvoeding niet zo heel veel terechtkomt als het onderhandelen over hoe je wilt gaan opvoeden in bijzijn van de kinderen gebeurt. Bij ons is dat niet anders. Wij brengen de mensen van Brabant echt niet verder met alleen de debatten in deze zaal, waar we uiteraard verschillen uitmeten en onze partijen willen profileren. We moeten elkaar opzoeken, we moeten verbinden, en dat doe je deels in het debat, maar heel veel daar buiten. Wil ik dan niet transparant zijn? O jazer, maar transparantie is voor mij niet hetzelfde als een glazen huis. Het is vooraf beelden vormen, met mensen praten, ophalen en vooral achteraf heel volledig iedereen informeren over wat er besproken is, welke afwegingen je hebt gemaakt en waarom je komt tot de keuze die er ligt. En dan kun je daarna ook nog eens iets verder afstemmen en hier en daar bijpunten. Als je dan elkaar daarbij iets wilt gunnen, helpt ons dat allemaal.

Politiek is voor mij de beste dingen proberen te doen voor zoveel mogelijk mensen, vooral hen die het moeilijk hebben en niet als vanzelfsprekend zonder hulp zich staande weten te houden in de ingewikkelde wereld. Wij maken als provincie, zo wordt wel eens gezegd, geen sociaal beleid. Dat mag dan zo zijn, maar dat ontslaat ons niet van sociaal willen zijn. Ik ben dan ook blij met een bestuursperiode waarin de

economie en de arbeidsmarkt sterk verbonden zijn en waarin we ook oog hebben voor de effecten van onze besluiten en daarvoor onze verantwoordelijkheid nemen, zoals we dat ook met een sociaal flankerend beleid in het landbouwdossier proberen.

Voorzitter. Ik prijs me gelukkig dat ik prettig heb mogen samenwerken binnen en buiten de coalitie en in die bijna zeven jaar ook aan beide kanten van de lijn heb gestaan, dat ik onderdeel heb mogen zijn van een provincie die gekozen wordt tot de best bestuurde decentrale overheid. Ik heb met velen van jullie kunnen werken op inhoud. Er zijn en blijven verschillen, maar die zijn lang niet zo onoverbrugbaar als we de kiezer vaak willen laten geloven in onze debatten. Het scherpt ons en het brengt ons tot de meest haalbare besluiten.

Brabant is een mooie, dynamische provincie en samen met jullie hoop ik dat ik Brabant mooi heb kunnen houden en hier en daar misschien zelfs een klein beetje mooier heb kunnen maken. Ik wil dit symbolisch duiden en daarom ligt er op iedere werkplek een zakje bloemenzaad, want er is overal wel een stukje grond, overal wel een pot of een berm, en ik zou zeggen: blijf groeien als mens en samen als provincie. Laat anderen meegenieten van de bloei en maak met elkaar zo een mooie plek op de wereld voor nu en later.

Ik dank jullie voor de samenwerking.

(Applaus)

De **voorzitter**: De voorzitter was even van zijn plek. Normaal geeft hij het woord, maar ik dacht: ik ga de routine niet verstoren, zeker niet bij het vooruitzicht van zulke mooie bloemen in de tuin. De fractievoorzitter van de PvdA wil uiteraard graag ook nog even het woord tot jou richten. Het woord is aan de heer Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Misschien was het ook wel typisch Antoinette om op eigen initiatief te beginnen. Nou, afscheid in stijl, zou ik zeggen.

Voorzitter, collega's, andere aanwezigen. Namens de PvdA-fractie zal ik kort het woord voeren ter ere van het afscheid van Antoinette in Provinciale Staten en, Antoinette, dat is mij een grote eer en een waar genoegen. Naast al je toezichthoudende en maatschappelijke functies heb je sinds 1 januari ook weer een fulltime nieuwe uitdaging gevonden: je gaat weer tijdelijk een onderwijsgroep leiden, iets wat je jarenlang gedaan hebt en wat echt jouw ding is. Dat vinden we als fractie natuurlijk ontzettend leuk voor jou: dat je echt nu weer gewoon volledig aan de bak kunt. En daarom heb jij besloten Provinciale Staten te verlaten, want we weten het allemaal: het Statenwerk vergt toch wel het nodige van ons, en dat allemaal naast andere functies. In die zin hebben wij er alle begrip voor dat jij deze keuze maakt, temeer ook omdat je zeven jaar namens de PvdA in Provinciale Staten hebt gezeten. Dat is natuurlijk een hele lange tijd, waarin je heel veel gedaan hebt voor onze provincie en onze partij. Je zou je zelfs kunnen afvragen hoe je al je activiteiten, zelfs zonder PS, gaat combineren, Antoinette, want het is nogal wat, wat jij doet: al je maatschappelijke activiteiten, je toezichthoudende functies, nu weer een fulltime functie, en bij de PvdA-Deurne heb je het verkiezingsprogramma weer geschreven, geloof ik. Nou ja, wij kennen je. Je werkt efficiënt, je maakt lange dagen, dus we weten dat het je gaat lukken, maar we hopen eigenlijk wel dat je een beetje tijd voor jezelf gaat houden.

Antoinette. Acht jaar gleden leerden we je binnen de PvdA-Brabant kennen als lid van de programmacommissie voor de PS-verkiezingen. Je was toen bestuursvoorzitter van het ROC Ter AA in Helmond en van Helmond Sport, en een bekend gezicht in Helmond en omstreken. Dus het was voor de partij mooi dat jij je echt wilde gaan inzetten voor onze partij en, nou ja: jullie hebben het meegemaakt: kort daarop stond Antoinette al op de derde plek van onze kandidatenlijst en werd zij Statenlid, in 2011 was dat. In onze fractie, die toen nog bestond uit zeven personen, werd Antoinette in eerste instantie woordvoerder Natuur en dat deed ze met verve. De CdK heeft er ook al aan gerefereerd: Antoinette werd snel een gerespecteerd Statenlid, kundig, gedecideerd en stevig – precies dezelfde woorden als de CdK gebruikte; het is niet afgestemd, dus misschien zit er een kern van waarheid in, Antoinette. Het politieke

spel was niet altijd helemaal aan jou besteed. Je was vooral inhoudelijk gericht en had een drive om dingen te veranderen. Kijk, vragen stellen om in de krant te komen, daar had jij nooit zo veel mee. Je bent no nonsense en erop gericht om echt iets voor elkaar te krijgen. En wat ik persoonlijk zo mooi vond om te zien, is dat jij, ondanks het feit dat je al jarenlang maatschappelijk bestuurder was, toch een heel activistische houding aannam in Provinciale Staten. In de oppositie, in de vorige periode, was je daarin ook echt in je element. In de vorige Statenperiode hadden wij een fractie die behoorlijk bestuurlijk was ingesteld, dus jullie kunnen je voorstellen dat dat nog wel eens voor frictie zorgde in de fractie, maar het mooie was – en dat waardeer ik ook heel erg in je, Antoinette, dat typeert je ook –: je bent altijd uiteindelijk gericht op het compromis en erg loyaal. Dus wij kwamen er als fractie altijd uit.

Na het instellen van de themacommissie TSP, ergens medio vorige Statenperiode, werd jij woordvoerder Landbouw en dat was eigenlijk wel helemaal je ding. Je ging er 200% voor. Je stond langs de mensen die overlast van de veehouderij hadden en je had binnen no time een enorm netwerk opgebouwd onder omwonendenorganisaties en actiegroepen. Op dit dossier, Antoinette, daar heb je furore op gemaakt. In de vorige periode was jij de indiener van de motie 'Genoeg, geen vee erbij'. Die werd aangenomen door PS, waardoor PS voor het eerst in de geschiedenis uitspraken dat de veehouderij in Brabant eigenlijk wel groot genoeg was. Dat is echt een historisch besluit geweest van PS. Het is super dat jij daarvoor het initiatief hebt genomen en daar mag je nog steeds trots op zijn. Ook in deze Statenperiode ben je op dat dossier erg beslissend geweest. Je was als coalitieonderhandelaar natuurlijk nauw betrokken bij de afspraken die in het bestuursakkoord zijn gemaakt en ook op het maatregelenpakket dat het vorig jaar is genomen door de Staten, om de landbouw te verduurzamen, zaten op allerlei plekken jouw vingerafdrukken. En, Antoinette, daar zijn we het volledig over eens: we zijn nog lang niet klaar met die landbouwsector. De komende jaren zullen we zonder jou als fractie de ingezette koers naar een gezondere, duurzamere en vooral kleinere veehouderijsector in Brabant, die in balans is met de omgeving, voortzetten. Namens onze fractie gaat Martijn dat doen. Martijn neemt het stokje van je over. En je ervaren opvolger in de fractie is Driek, die in de vorige periode ook anderhalf jaar Statenlid was. En zoals je al zei, het is natuurlijk veel makkelijker om afscheid te nemen als je een opvolger klaar hebt staan die zo in je voetsporen kan treden. Daar zijn we heel blij mee. Tegen Driek wil ik zeggen: welkom terug in de club.

En, voorzitter, collega's, normaal gesproken ben ik van de school 'niet wrijven in de vlek'. Ik heb dan ook getwijfeld of ik er iets over zou zeggen, maar ik doe het toch, anders doen jullie het wel. Na het vertrek van Antoinette en de beëdiging van Driek is onze fractie een gentlemen's club. Nou bestaat mijn vriendengroep ook vooral uit mannen, en dat is hartstikke leuk als je samen bier wilt drinken, maar het is niet echt een goede afspiegeling van de samenleving voor een Statenfractie in Provinciale Staten. Wij vinden het goed om dit uit te spreken en we zullen er rekening mee houden bij het opstellen van de kandidatenlijst voor de PS-verkiezingen van 2019. En, Antoinette, ik denk dat jij ons daar wel scherp op gaat houden.

Een ander ding waar we zeker van zijn, Antoinette, is dat we jou de komende jaren tegen gaan komen als het gaat om het landbouwdossier, want behalve politica, wat je nu niet meer bent, ben je natuurlijk ook gewoon inwoner van Vlierden. Vlierden is een dorp in de Peel – voor wie het niet kent: gemeente Deurne –, waar Antoinette letterlijk en figuurlijk tussen de megastallen woont. Antoinette blijft natuurlijk maatschappelijk betrokken, dus het zou me niets verbazen als we haar weer op allerlei plekken in Brabant, en met name in de Peel, tegenkomen, bij allerlei bijeenkomsten die over de landbouwsector gaan. Daar kijken we eigenlijk heel erg naar uit. Dus, Antoinette, namens de fractie, ook onze collega's uit de vorige fractie en als PvdA-Brabantbestuur wil ik je enorm bedanken voor je inzet in PS en voor de PvdA-Brabant. Wij gaan jou missen als fractie, maar wensen je gewoon ook heel veel succes toe tijdens de uitdagingen die op je pad zijn gekomen en die nog op je pad gaan komen. Dank je wel.

(Applaus).

De **voorzitter**: Ik dank de heer Smeulders en schors de vergadering een enkele minuut om u de gelegenheid te geven uw collega Knoet de hand te schudden ten afscheid en de heer Van Griensven te verwelkomen. De vergadering is geschorst.

Schorsing (14.02-14.09 uur).

De **voorzitter**: Dames en heren. Mag ik u verzoeken uw plaatsen weer in te nemen, dan gaan we verder met de vergadering?

Actualiteit

De **voorzitter**: Aan de orde zijn een drietal vragen voor het vragenhalfuur. Als eerste zal zo dadelijk de fractie van GroenLinks vragen stellen over de veiligheid van de buschauffeurs van Arriva, daarna de PVV over de oprichting van een Stichting verkeerslichtenvrije A59 en als laatste vandaag vragen van de fractie van D66 over luchtkwaliteit in Helmond als gevolg van de verontreiniging van GenX.

In de procedurevergadering is afgesproken dat interrupties in de eerste termijn van de vragen niet zijn toegestaan, in tweede termijn eventueel wel. Dat in het belang van ons streven om de vergadering aan het einde van de middag, begin van de avond, af te gaan ronden.

Dan is nu het woord aan de heer Smeets van de fractie van GroenLinks. U heeft twee minuten.

De heer **Smeets** (GL): Collega's. De veiligheid van de buschauffeurs van Arriva is in het geding. In de afgelopen jaren is het aantal toezichthouders / buitengewone opsporingsambtenaren op de buslijnen in Brabant beperkt. Een aantal toezichthouders is nu ingezet als buschauffeur. Er zijn echter talloze voorbeelden van chauffeurs die verbaal of fysiek worden aangevallen. In crisissituaties zijn de chauffeurs in hoge mate afhankelijk van een goed werkende veiligheidsknop. Die blijkt echter niet goed te werken. Op 21 november 2017 heeft FNV Streekvervoer een brandbrief gestuurd naar de directie van Arriva Nederland, om een aantal punten op het gebied van sociale veiligheid van de chauffeurs aan te kaarten. Op 8 januari heb ik daarover een gesprek gevoerd met een vertegenwoordiger van FNV Streekvervoer en de afgelopen week heb ik ook nog contact gehad met de buschauffeurs, om nog even te checken wat de actuele stand van zaken is. Ik heb drie vragen voor het college:

1. Is het college bekend met het feit dat de veiligheidsknoppen, die trouwens per bus op verschillende plekken zitten, afhankelijk van het bustype, na vier seconden pas werken en dat dat in crisissituaties erg lang kan zijn?
2. Is het college ervan op de hoogte dat de communicatie met de verkeersleiding soms hapert door niet goed werkende microfoons? U moet zich voorstellen: je bent 's avonds aan het rijden en je hebt een incidentje, dan wil je toch snel contact hebben met je verkeersleiding, maar ze krijgen het contact niet; het mislukt.
3. Is het college bereid in het kader van het landelijk Actieprogramma sociale veiligheid in het openbaar vervoer hierover op korte termijn in overleg te treden met Arriva en hierover te rapporteren aan Provinciale Staten?

De **voorzitter**: Ik dank de heer Smeets voor zijn vragen. De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dank, voorzitter. Goed om hier wat airtime aan te besteden, want ik ben bang dat ik toch even wat alternatieve feiten van de GroenLinks-fractie moet rechtzetten. Ik ben niet bekend met het feit dat de veiligheidsknoppen pas na 3 tot 4 seconden zouden werken. Navraag die ik heb gedaan, is dat het om 0,9 seconde gaat. Dus 3 tot 4 seconden zegt mij in dat opzicht ook helemaal niks. Het is ook een beetje vrij stellig waarin dat gebracht wordt. Ik zou echt de suggestie willen meegeven om aan de voorkant daar gewoon even afstemming over te hebben, want u zegt nogal wat: de veiligheid

van onze buschauffeurs is in het geding. Op het moment dat ik ook maar één signaal in die richting zou hebben dat dat aan de orde zou zijn, zou ik niet met zo'n hese stem hier rustig staan praten.

Twee: ben ik ervan op de hoogte dat de communicatie van de microfoons niet goed zou werken? Nee, ook daar niet van. Ik heb uiteraard wel meteen even navraag gedaan naar aanleiding van uw signaal. Er worden allerlei checks gedaan. Om de 56 dagen bijvoorbeeld is er een technische beurt, worden er checks gedaan en wordt gekeken of alles werkt. Uit die checks blijkt dat er geen problemen zijn. Dus de signalen die u heeft, krijg ik niet op het moment dat ik het navraag. Het is zelfs zo dat, als er ergens een technisch mankement zou zijn, er in het dashboard gewoon een lampje gaat branden en buschauffeurs mogen op dat moment ook niet uit de remise vertrekken. Dus er zijn echt hele stevige protocollen om ervoor te zorgen dat datgene wat u aangeeft, als dat een feit zou zijn, wat dus niet zo is, om dat tegen te gaan. Daarom is mijn antwoord op uw derde vraag, of ik bereid ben om initiatief te nemen om in gesprek te gaan naar aanleiding van de signalen die u heeft, ook negatief, omdat ik daar geen aanleiding toe zie, omdat ik me niet herken in de door u geschetste beelden.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde. Dan heeft de heer Smeets één minuut de gelegenheid om desgewenst nog een vervolgvraag te stellen. Dat lijkt het geval te zijn. Aan hem het woord.

De heer **Smeets** (GL): Ja, voorzitter. Uiteraard heb ik ook aan de buschauffeurs en ook aan FNV Streekvervoer gevraagd om cijfers, maar die cijfers op het gebied van veiligheid ontbreken. Ik heb gekeken naar de correspondentie tussen Arriva en FNV Streekvervoer en daar komen vage antwoorden binnen. Het is niet duidelijk hoe de huidige veiligheidssituatie eruitziet. Ik kan alleen maar afgaan op de buschauffeurs die ik heb gesproken en ik hoop dat we gewoon preventief gaan kijken of er actuele cijfers zijn. Mocht u andere cijfers hebben dan ik op dit moment ter beschikking heb, ik ben van hoor en wederhoor, dan zou ik die graag willen zien. Maar op dit moment heb ik zowel bij de FNV als bij de buschauffeurs begrepen: het wordt gebagatelliseerd en er zijn geen cijfers beschikbaar.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Smeets. De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Eén opmerking om misverstanden te voorkomen. In onze rol als opdrachtgever van het openbaar vervoer zullen wij te allen tijde de veiligheid van onze chauffeurs en van iedereen die zich in het openbaar vervoer bevindt, dat is gewoon prioriteit nummer 1 voor ons. Daarom monitoren we het ook en daarom hebben we allerlei afspraken gemaakt in onze concessies. U ontvangt ook gewoon de monitor van het openbaar vervoer. Daar ziet u allerlei informatie over hoe het met ons openbaar vervoer gesteld staat. Ik ben ook te allen tijde bereid om met u nog even te gaan zitten, om te kijken: de signalen die er zijn, daar sta ik altijd voor open, maar ik vind het nogal wat dat u – ik weet natuurlijk niet hoeveel mensen u heeft gesproken – vanuit uw verantwoordelijkheid als Statenlid hier eigenlijk een beeld neerzet alsof onze buschauffeurs niet veilig zouden zijn. Daar neem ik echt ver afstand van. Daarom ook, omdat u het hier op die manier inbrengt, dat ik niet genegen ben om op uw derde onderdeel positief te zijn.

Als ik dan toch nog één ding zou mogen zeggen. Kijk, de FNV geeft ook aan dat ik geen gevoel voor openbaar vervoer zou hebben en dat de FNV daar meermaals met mij over heeft gesproken. Ik heb nog nooit met de FNV daarover gesproken, dus misschien dat ik dat signaal ook nog even mag geven: het checken van informatie, en ook krantenberichten, komt echt wel heel erg nauw. Zodra het over de veiligheid van het openbaar vervoer gaat, staan wij recht overeind en zullen we er altijd voor zorgen dat het op orde is.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Ik inventariseer dan nu of er bij de collega's in de zaal nog behoefte is. Ik zie één melding, twee meldingen. Dan krijgt eerst mevrouw Arts en dan de heer Bakker het woord, in maximaal een minuut, voor een vervolgvraag.

Mevrouw **Arts** (SP): Dank u wel, voorzitter. Naar aanleiding van het antwoord van de gedeputeerde heb ik toch wel twee opmerkingen. Allereerst wil mijn fractie in ieder geval a.s. maandag het voorstel doen om FNV in de themabijeenkomst een keer uit te nodigen, samen met de OR. Want wat mij opvalt in alle correspondentie hierover, en ook alle mededelingen die over en weer gaan over de veiligheid, is dat er veel op directieniveau gecorrespondeerd wordt, maar dat er weinig gepraat wordt met de mensen die dagelijks in de bus zitten en dagelijks in die situatie zitten. Dus het lijkt me ook informatief voor onze Staten, heel goed dat wij een keer rechtstreeks met de mensen praten die het personeel vertegenwoordigen, omdat wij ook op korte termijn weer moeten gaan nadenken over een nieuwe OV-visie. Ik hoop dat aanstaande maandag meerdere fracties ons daarin willen steunen, dan kunnen wij rechtstreeks vragen stellen aan de mensen die hier direct mee te maken hebben.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Bakker.

De heer **Bakker** (PVV): Dank u wel, voorzitter. Recent heb ik ook al schriftelijke vragen gesteld over de sociale veiligheid in de Brabantse bussen. Daar heb ik ook antwoord op gekregen. Het was wel een beetje summier. Maar naar aanleiding van de vragen van de heer Smeets wil ik daar toch even op voortborduren. Heeft het schrappen van contant geld al consequenties gehad op de veiligheid van chauffeurs en passagiers in de Brabantse bussen? Is het college bereid om dit nauwlettend te monitoren en actie te ondernemen, als het schrappen van contant geld nadelige consequenties heeft voor de chauffeurs en de passagiers?

En nu we het toch over de technische hulpmiddelen hebben: je kunt een veiligheidsknop hebben zoveel als je wilt, maar als de veiligheidscamera's in de bussen niet functioneren, ja, dan heb je ook nog niks, want dan heb je geen beelden van mensen die zich misdragen in de Brabantse bussen. Dus ook een vraag aan de gedeputeerde van: zitten in alle Brabantse bussen goede camera's, HD-camera's, zodat, als mensen zich echt misdragen, dat daar goede beelden van zijn?

Tot zo ver, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Bakker. De gedeputeerde tot slot.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dank, voorzitter. In de richting van mevrouw Arts zou ik willen zeggen: hartstikke goed, zorg dat u goed geïnformeerd bent over wat er speelt. Ik zou daarbij de suggestie willen meegeven om u niet te beperken tot de FNV. Het reizigersoverleg bijvoorbeeld, waar we ook als provincie jaarlijks een stevige studie aan geven – ik zie het CDA al opveren –, misschien dat dat iets van een signaal is dat de ouderenbonden bijvoorbeeld gevraagd zouden moeten worden, en jongerenorganisaties, voordat ik iets zeg wat niet goed overkomt. Dus dat zou ik echt willen meegeven: zorg ervoor dat u een heel divers palet aan invloed gaat ophalen, maar daar gaat u uiteraard zelf over.

In de richting van de heer Bakker: inderdaad, de vragen beantwoord, ja, summier, ik probeer altijd heel kernachtig te zijn in de beantwoording, maar ik hoop wel dat de kern in ieder geval goed was. Monitoren wij wat de effecten zijn van het afhaken van de cash van de bus? In die antwoorden heb ik aangegeven dat, juist om een goed antwoord te kunnen geven, op vraag 2 of 3 van u was het toen, wij moeten kunnen vergelijken met de cijfers in het jaar daarvoor, en die cijfers hebben we nog niet. Zodra we de cijfers hebben, zullen we ook die analyse maken, maar we houden uiteraard wel de vinger aan de pols op het moment dat er echt sprake zou zijn van excessen. Die signalen heb ik niet.

Ik zou er trouwens nog één ding bij willen zeggen. Wat ik ook wel grappig vind, is dat bijvoorbeeld FNV in Utrecht nu juist heel erg heeft gezegd, van: potverdorie, neem nou eens een voorbeeld aan hoe ze dat in Brabant hebben gedaan, het zou zo fantastisch zijn als wij ook in Utrecht cash van de bus zouden kunnen halen, zodat wij de veiligheid van onze buschauffeurs kunnen garanderen.

De **voorzitter**: Interruptie Smeets.

De heer **Smeets** (GL): Ja, voorzitter, de gedeputeerde geeft al aan dat hij summiere antwoorden heeft gegeven. Ik heb naar eer en geweten bij de buschauffeurs gecontroleerd. Een aantal weken geleden ben ik bij buschauffeurs op werkbezoek geweest bij het busstation in Oosterhout. Ik heb niet met één chauffeur gesproken, maar met heel veel chauffeurs, en ik heb er geen zin in om hier als leugenaar te worden weggezet.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ik kan me goed voorstellen dat de heer Smeets die behoefte niet heeft, maar ik weet ook niet precies waar het beeld vandaan komt dat dat een feit zou zijn, maar goed.

De **voorzitter**: De heer Bakker.

De heer **Bakker** (PVV): Dank u wel, voorzitter. Is de gedeputeerde bereid om bij de Brabantse busondernemingen erop aan te dringen om het aantal boa's op peil te houden, tot het moment bekend wordt ja wat de cijfers van vorig jaar zijn?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Het aantal boa's is op peil, dat heb ik ook in de beantwoording aangegeven. Sterker nog: als je historisch kijkt, is het aantal boa's zelfs toegenomen, onder andere in Zuidoost-Brabant. Een misverstand dat er misschien kan zijn, is dat toen de overvallen hadden plaatsgevonden, voor de zomer afgelopen jaar, toen hebben we meteen gehandeld met elkaar, Hermes, Arriva en de provincie, om tijdelijk ervoor te zorgen dat er extra boa's zijn. En toen hebben we ook de afspraken gemaakt, en die afspraken zijn samen met de vakbonden ook gemaakt, een crisisoverleg hebben we toen georganiseerd, en met de vakbonden afgesproken: we halen het geld van de bus af. Met de vakbonden hebben we ook afgesproken: tot het moment dat we dat kunnen doen, zorgen we voor extra boa's, en op het moment dat de oorzaak van al dat leed, namelijk geld op de bus, is weggehaald, gaan we weer terug naar de reguliere situatie van het aantal boa's. Dus het niveau van boa's is op peil, is zelfs een beetje gegroeid, en toen het nodig was hebben wij, in goed overleg met de vervoerders, met de vakbonden, maatregelen getroffen die we moesten treffen.

De **voorzitter**: Bakker.

De heer **Bakker** (PVV): Dank u, voorzitter. Bedankt voor de antwoorden, maar zou het dan ook niet een idee zijn om juist die extra boa's, aan te houden tot het moment ja dat bekend is wat het contant geld uit de bus halen, wat dat voor consequenties heeft gehad?

De **voorzitter**: Uw vraag is helder. De gedeputeerde.

De heer **Bakker** (PVV): We lezen ook gewoon dat het toch wel agressie oproept.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ja, dat staat in de krant. Het zijn een paar signalen en daar heb ik uiteraard ... Mijn antwoorden zijn niet van: goh, ik kijk wel wat de situatie is tot het moment dat we de cijfers van 2017 hebben. Natuurlijk, wij schakelen ook op dit moment. Ik heb nu geen aanleiding om tot die keus te komen. Sterker nog, ik zou het heel raar vinden als ik hier als gedeputeerde dat zou zeggen zonder juist met de bonden en met de vervoerders daarover te spreken. Ik vind gewoon dat we goede afspraken hebben gemaakt. Er waren overvallen, toen hebben we geacteerd, extra boa's. We hebben geïnvesteerd als provincie om ervoor te zorgen dat het geld van de bus af gaat. Dat is gewoon verstandig

beleid. Ik ben niet van het beleid om op een paar signalen dan maar te zeggen: nou, laten we maar dit of laten we maar dat. Nee, we hebben gewoon een goede koers te pakken en daar houden we aan vast.

De **voorzitter**: Mevrouw Arts.

Mevrouw **Arts** (SP): Dank u wel, voorzitter. De laatst bekende cijfers, tot 2016, zijn in ieder geval wel zó dat op het gebied van het punt veiligheid, wij weer een punt gezakt zijn. Dus er is toch wel iets mogelijk aan de hand. Ik vind dat u het te makkelijk wegschuift, van: nou, het gaat toch allemaal heel erg goed. En het probleem is wel dat wij ...

De **voorzitter**: Uw vraag is?

Mevrouw **Arts** (SP): ... als Staten achter de feiten aan lopen. Mijn vraag is eigenlijk: is de gedeputeerde niet te optimistisch wat dit betreft, ook gezien de laatst bekende cijfers?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ik zou mezelf vooral als realistisch willen typeren. Laten we even precies zijn. De heer Bakker vroeg mij naar de gevolgen van het wegnemen van de cash, en daar wil ik de heer Bakker een precies antwoord op geven. Dat kan ik alleen op het moment dat ik de cijfers heb van december 2017, die ik kan vergelijken met 2016. Dus ik heb geen uitspraak gedaan over hoe 2016 zich verhoudt ten opzichte van 2015. Ik wil realistisch zijn, ik wil precies zijn. Soms ben ik misschien wat kort van stof, maar dat is gewoon omdat ik een heldere kernboodschap wil overbrengen. Ja, en dat is zoals we hier volgens mij bij elkaar staan. Als de Staten het gevoel hebben dat ze achter de feiten aan lopen, ja daar bent u ook vooral zelf bij, denk ik.

Mevrouw **Arts** (SP): Ja klopt, maar het valt soms tegen om goede informatie te krijgen. Nog ter informatie aan de mensen die in de zaal en thuis luisteren: een boa is een buitengewoon opsporingsambtenaar.

De **voorzitter**: Dat hadden ze op Google al opgezocht. Hiermee is een einde genomen aan de eerste vraag. Hier en daar zijn wat initiatieven genomen om het gesprek hier en daar voort te zetten. Ik stel voor dat dat ergens zijn plek gaat krijgen. Maar we zijn nu bij de volgende vraag. Dat is de fractie van de PVV over de oprichting Stichting verkeerslichtvrije A59. De heer Van den Berg. U hebt twee minuten.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, dank u wel, voorzitter. Afgelopen week hebben wij een zeer teleurstellende mededeling én een hoopvolle mededeling ter ore gekregen over Hooipolder; het enige snelwegknooppunt in Nederland van de A27 en A59 waar nog verkeerslichten staan. Het teleurstellende nieuws is de mededeling van onze oud-gedeputeerde hier, en tegenwoordig VVD-minister van Infrastructuur, Cora van Nieuwenhuizen, dat ook op wat langere termijn er geen grote, goeie oplossing komt voor Hooipolder. Maar aan de andere kant is er ook heel hoopvol nieuws vanuit de werkgeversvereniging VNO-NCW Midden- en West-Brabant, die een goede berekening hebben laten maken om het knooppunt daar op te lossen, en dat blijkt met 144 miljoen euro maar liefst 106 miljoen euro goedkoper te zijn. En daarover hebben wij de volgende vragen aan gedeputeerde Van der Maat.

De eerste vraag is: In een interview gaf onze oud-gedeputeerde en huidig minister Cora van Nieuwenhuizen aan dat een gelijkvloerse, ongelijkvloerse oplossing van Hooipolder er ook op wat langere termijn niet in zit. Heeft de gedeputeerde op dit interview gereageerd? Zo ja, hoe? En zo nee, waarom niet?

De tweede vraag is: VNO-NCW Zeeland-Brabant, vertegenwoordigers van de gemeente Geertruidenberg, onderwijsinstellingen en bewoners richten een stichting op voor een verkeerslichtenvrije

A59. Is onze gedeputeerde hierover benaderd? Hoe heeft u daarop gereageerd, indien dat zo is? En zo nee, bent u dan bereid de stichting actief te benaderen om als provincie mee te doen met deze stichting? En de derde vraag is dat VNO-NCW aangegeven heeft het knooppunt voor meer dan 100 miljoen euro minder te kunnen realiseren en meldt daarnaast het feit dat het Rijk het kostenplaatje voor het huidige voorgesteld plan, de fly-over daar bij Hooipolder, niet prijsgeeft. De vraag is dan ook: weet de gedeputeerde wél wat dit bedrag is en als dit bedrag bekend is, is hij dan bereid om met de minister en met de Staten te bekijken óf er een mogelijkheid is om alsnog Hooipolder volledig ongelijkvloers te krijgen, op basis van een harde offerte vanuit het bedrijfsleven, zoals die van VNO-NCW, en hiertoe met financieringsvoorstellen te komen, bijvoorbeeld via gewoon financiering, cofinanciering ...?

De voorzitter: Wilt u afronden?

De heer **Van den Berg** (PVV): ... of een pps-constructie?
Tot zo ver.

De **voorzitter:** Dank u wel. De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dank aan de heer Van den Berg. Het antwoord op uw eerste vraag, of ik het interview... Ik heb het wel gelezen, ik dacht dat u ook vroeg of ik het had gelezen. Maar of ik erop had gereageerd: niet in de richting van mevrouw Van Nieuwenhuizen. Ik heb wel vooraf contact gehad met VNO-NCW Brabant-Limburg. Zij hebben mij geïnformeerd over de actie die ze gingen doen. Ik heb ze gecompimenteerd met de actie en ik heb natuurlijk gewoon – het is misschien even goed om dat aan het begin te zeggen –, ik heb een opdracht van uw afgelopen MIRT-bespreking op 6 december uitgevoerd. We hebben hier op initiatief van de heer Burger Dirven, maar ook op initiatief van anderen, meermaals over Hooipolder gesproken en we hebben eigenlijk twee dingen afgesproken. Eén: u heeft 10 miljoen euro, waarvan 5 miljoen gevoteerd om ervoor te zorgen dat Hooipolder, weliswaar niet volledig wordt omgebouwd, maar wel dat gewoon de files weggaan tot aan 2030. De 5 miljoen euro die u als provincie beschikbaar heeft gesteld voor het zogenaamde Hooipolder Plus-plan zorgt ervoor dat de twee gemeenten ervoor kunnen zorgen dat het sluipverkeer op een betere manier begeleid wordt én dat we gewoon kunnen doorrijden, wel even stoppen op een aantal plekken vanwege het stoplicht, maar de files zijn gewoon weg. Ik heb er dus in opdracht van u voor gezorgd dat wij de afspraken met het ministerie hebben gemaakt om het Hooipolder Plus-plan te realiseren. Én, heeft u daar iedere keer bij gezegd: de uitspraak van Provinciale Staten is zo dat ik mij moet blijven inspannen voor een volledige ombouw van het knooppunt Hooipolder, dus ook dat heb ik ter sprake gebracht in het MIRT. Ik heb u er ook over geïnformeerd dat ik met die toezegging aan de slag ben gegaan, dat onder andere om te stimuleren dat in ieder geval de plannen van de A27, die een aantal keren vertraagd zijn, in het hoogste tempo toch kunnen worden uitgevoerd. Naar aanleiding daarvan heeft de minister in ieder geval toegezegd dat Rijkswaterstaat nu een onderzoek doet, om te kijken of het mogelijk is om bijvoorbeeld de aanpak van Hooipolder, en eigenlijk de congestie van de A59 en de A27, naar voren te trekken. Dat gesprek loopt nog.

Het is natuurlijk ook zo, en dat hangt een beetje over vraag 2 en 3 heen: de toezegging staat nog steeds. Ik blijf, zo lang ik in deze functie namens de provincie aan de slag mag, mij inzetten voor een volledig stoplichtvrije Hooipolder. Tegelijkertijd, en ik zou zelfs met zulke grote bedragen – dat is in ieder geval mijn inschatting – willen zeggen: of het nou 150 miljoen, of 200 miljoen, of 250 miljoen euro is, de minister is vrij duidelijk in een krantenartikel geweest. Ze heeft andere knelpunten die meer prioriteit hebben, en dat kan ik zelfs enigszins begrijpen, als je bedenkt dat deze minister en de staatssecretaris 2 miljard euro van het kabinet hebben gekregen, met 800 miljoen euro voor OV en 1,2 miljard euro voor infrastructuur voor de auto ...

De **voorzitter:** Wilt u gaan afronden?

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dat wij er als Brabant in geslaagd zijn om van die 1,2 miljard euro al 500 miljoen euro deze kant op te trekken. Het is nog even nadenken over wat ze dan met die resterende 700 miljoen euro doet.

Het antwoord op vraag 2: ben ik benaderd? Nee. Ik heb er dus ook niet op gereageerd. Ben ik bereid de stichting actief te benaderen? Nou ja, eigenlijk niet. Dat is niet omdat ik niet ga doen wat ik met u heb afgesproken, maar omdat ik juist vind dat het veel handiger is dat ieder zijn eigen rol kan spelen. Ik moet juist mijn rol als gedeputeerde kunnen spelen en niet een rol via een stichting. Dat is een lijn die ik bij meerdere vragen op die manier insteek.

De **voorzitter**: De laatste zin.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Over de bedragen hebben we eerder gesproken en ik zou in herhaling vallen als ik aan vraag 3 nu meer tijd zou besteden dan de voorzitter goeddunkt.

De **voorzitter**: Het is niet zozeer wat de voorzitter goeddunkt, maar wat de u toegewezen spreektijd is. Dan nu de heer Van den Berg voor een vervolgvraag.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, voorzitter, we hebben te maken met een nieuwe situatie. Het is een breed gedragen wens in deze Staten om dat knooppunt ongelijkvloers te krijgen. Het is meer dan 100 miljoen goedkoper. Wij bulken van het geld hier in Brabant en onze VVD-gedeputeerde laat wéderom de Brabantse automobilist finaal in de steek, eerst met de Ruit Eindhoven en nu hier ook weer. En nog niet de moeite wordt getroost om hier toch eens werk van te gaan maken, om ook eens in het eigen budget te kijken of er wat vrijgemaakt kan worden. En, ja, nogmaals: ik kan niet anders zeggen ... ik heb ook geen vraag meer, ik ben gewoon zeer teleurgesteld over het antwoord van deze gedeputeerde.

De **voorzitter**: Waarvan akte. Ik kijk even naar de gedeputeerde of hij behoefte heeft om te reageren. Dat is niet het geval, geloof ik. Dan geef ik, indien gewenst, de gelegenheid aan andere collegae. Ik zie één woordmelding van de fractie van het CDA. Mevrouw De Hoon, u krijgt één minuut.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Brabant staat sterk voor het meest innovatieve knooppunt Hooipolder en u start richting 2030 een Plus-plan. Daar konden wij allemaal niet tegen zijn, maar – en na ‘maar’ komt altijd de waarheid – een totaalplan is wel nodig op ons prehistorische knooppunt. Het CDA wil u dan ook op alle manieren steunen en blijven ondersteunen en wij vragen u – prioriteiten maken wij asjeblieft zelf hier in Brabant en niet de minister –: laat u alstublieft niet afschepen. Wij moeten gas blijven geven, toch VVD?

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw De Hoon. Ik kijk even naar de gedeputeerde, of hij nog behoefte heeft om hierop te reageren. Ja, dan is daarvoor nu de gelegenheid, een enkele minuut. Gaat uw gang.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ik dacht, ik spaar het even op. Het is misschien toch goed om heel kort iets te zeggen. Ik snap het vanuit de Staten, laat er geen misverstand bestaan: de opdracht is helder, het Hooipolder Plus-plan gaan we doen, we streven naar volledige ombouw. Er is wel nog zoiets als tactiek om succesvol te zijn. Het is niet alleen maar zo, zoals de heer Van den Berg zegt, van: nou, dan nemen we het maar over, dan gaan wij alles betalen. Het is toch een beetje de PVV-lijn misschien van: stop er maar zoveel miljoen in en het maakt niet uit dat een ander misschien wat minder ... Dat is niet mijn onderhandelingsstrategie. Ik kan niet anders dan constateren dat ik de afgelopen twee jaar de A58, de A67, Hooipolder Plus-plan, N65, Wilhelminakanaal, pak hem beet zo’n 1,5 miljard euro, deze kant op heb getrokken. Dus ja, volgens mij mogen we daar trots op zijn. Er zijn niet veel van dat soort besluiten in de periode hiervoor. Dus misschien is het goed om dat ook nog een beetje mee te nemen op het moment

dat u zegt dat deze gedeputeerde namens dit college en namens de hele Staten weinig succesvol zou zijn of zo.

De **voorzitter**: De heer Van den Berg, interruptie.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, die succesvolle tactieken die kan ik niet vinden, want alles wat u opnoemt is door het kabinet-Rutte II geschrapt destijds, dankzij de VVD. En de vorige minister, die Schultz van Haegen, die zei ook van: ja, goed, jullie mogen het best oplossen, als jullie zelf de rest betalen. En daar doel ik een beetje op, van: kunt u met voorstellen komen dat wij de rest betalen? Kijk, als wij weten wat die fly-over kost, en die nieuwe aanpak, die hoeft niet in de weg te zitten bij het Hooipolder Plus-plan, dat kan gewoon, liefst met de grootste spoed doorgezet worden ...

De **voorzitter**: En uw vraag?

De heer **Van den Berg** (PVV): Maar de vraag is: wat is dan het verschil met die 144 miljoen euro van VNO-NCW en kunnen wij hier kijken of we dat gefinancierd krijgen, hetzij via pps, hetzij via cofinanciering, of voor mijn part uit de Essentgelden?

De **voorzitter**: Uw vraag is helder. De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Nee, dat ga ik hier niet doen, dat ga ik niet toezeggen, want wij vervallen hier in discussies over cijfers en de echte vraag is: wanneer ontstaat er een window bij het departement, bij het kabinet, om voor Hooipolder Plus, om voor Hooipolder volledig stoplichtvrij te gaan? Ook al zou het 100 miljoen euro zijn, mijnheer Van den Berg, dan nog is op dit moment het ijzer niet zo heet in Den Haag, dat je daar binnen kunt komen. Dus we moeten onze tijd hier ook niet gaan besteden, of verspillen, aan allerlei discussie over: is het nou 5 miljoen euro meer of minder? Dat is zoals ik het taxeer. Daar wil ik gewoon eerlijk in zijn, want ik wil geen valse belofte doen tegen deze Staten.

De **voorzitter**: Helder. De heer Van den Berg tot slot.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, de PVV wil niet meer dat de mensen elke dag een halfuur tijd verspillen. En als u werkelijk denkt het met een fly-over daar te kunnen redden, en een extra rijstrook: ik wens u veel succes. Dat dachten ze bij Eindhoven ook tot 2030 goed zou zijn, u ziet wat een puinhoop het is op het moment. Nogmaals: we zien u – nou ja, ik hoop een ander – in de nieuwe Statenperiode terug, en dan zullen we het er nog eens over hebben.

De **voorzitter**: Waarvan akte. Dan is hiermee een einde gekomen aan de beantwoording van de tweede vraag. Dan ga ik gezwind door naar de volgende. De fractie van D66 over de luchtkwaliteit in Helmond als gevolg van de verontreiniging door GenX. Mevrouw Dingemans. U heeft het woord, twee minuten.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank u wel, voorzitter. De mogelijkheid van ernstige luchtvervuiling kan niet worden uitgesloten. Dat blijkt uit een brief van de minister die deze week naar de Tweede Kamer is gestuurd over GenX, en die wij ter informatie hebben ontvangen. Bij ieder gezondheidsrisico is het van belang, voor alle Brabanders, dat de provincie ons zo snel mogelijk informeert en dat er zo snel mogelijk wordt gereageerd. Dat is zo'n beetje het eerst wat we van een toezichthouder verwachten. De fractie van D66 vraagt zich dan ook waarom we op 12 december, in de antwoorden op onze schriftelijke vragen, moesten lezen dat de bron van de vervuiling op dat moment bij het college nog niet bekend was. Dat is vreemd, want GenX wordt volgens het Europees registratiesysteem in Nederland maar door één bedrijf gebruikt, en dat is Chemiebedrijf Chemours in Dordrecht.

Waarom heeft u er vanuit uw verantwoordelijkheid als toezichthouder niet direct bij chemiebedrijf Chemours op aangedrongen dat zij informatie zou verstrekken over Brabantse bedrijven waar zij in haar productieproces mee samenwerkt en die mogelijk veroorzaker zouden kunnen zijn van de lozingen? Want de staatssecretaris heeft inmiddels aangekondigd om deze informatie desnoods bij dit bedrijf te vorderen.

Hoe heeft de informatie-uitwisseling precies plaatsgevonden tussen omgevingsdienst, gemeente, waterschap, drinkwaterbedrijf en provincie, en is in dat proces dan misschien kostbare tijd verloren gegaan?

Het onderzoek van de waterschappen en de drinkwaterbedrijven naar de GenX-vervuiling, die later is uitgebreid naar omgevingsdiensten en het RIVM, richtte zich in eerste instantie op de vervuiling van water. In de brief die de minister deze week naar de Tweede Kamer stuurde, werd gesuggereerd dat de giftige stof ook via de lucht kan worden verspreid. Er wordt volgens de minister nog onderzocht hoe de GenX-concentraties in het water terecht kunnen zijn gekomen. De fractie van D66 wil niet op de zaak vooruitlopen, maar als water niet met elkaar in verbinding staat, dan is de lucht wel een voor de hand liggende oorzaak.

De **voorzitter**: Wilt u gaan afronden?

Mevrouw **Dingemans** (D66): Ja. Onze fractie vraagt in eerste termijn: als de verspreiding inderdaad via de lucht heeft plaatsgevonden, welke gevolgen heeft dat dan gehad op dat moment, toen het bedrijf nog in volle omvang in productie was, en op dit moment, voor de inwoners van Helmond?

Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Dingemans. De gedeputeerde. Drie minuten voor een antwoord in eerste termijn. Aan hem het woord. Gedeputeerde Van den Hout.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Dank u wel, voorzitter. Ik ben blij met de aandacht voor dit onderwerp in uw Staten. Het leeft, denk ik, bij veel Brabanders, en overigens niet alleen Brabanders. Dit is ook een gelegenheid om een misverstand uit de weg te helpen. Tot eind vorig jaar was ons, en niet alleen ons, maar ook het ministerie en RIVM, alleen bekend dat Chemours als enige Europese fabriek dit proces hanteerde en dus is Chemours de eerste verdachte als het gaat om GenX-verontreinigingen. Toen dat in Dordrecht speelde, zijn ook onze waterbedrijven op zoek gegaan van: speelt dit bij ons? Toen daar sporen in het water werden ontdekt, lagen die bovenstrooms van Dordrecht, dus is het redelijk onwaarschijnlijk dat Chemours dan de veroorzaker is. Toen is overigens wel degelijk onmiddellijk contact opgenomen met Chemours, om te vragen van: wie levert u dat spul dan eventueel? U heeft gezien dat tot nu toe Chemours niet genegen is daar antwoord op te geven en dat de staatssecretaris daar – en dat ben ik met haar eens – not amused over was en eventueel strafrechtelijke wegen overweegt om toch achter die lijst te komen. Op hetzelfde moment dat wij werden geïnformeerd door Waterschap De Dommel hebben wij in overleg met de waterschappen en Brabant Water en RIVM, de ODZOB en de OMWB, of het WI van de omgevingsdiensten, gevraagd hen mee te helpen in het onderzoek naar de mogelijke bronnen. En zo zijn door het reageren stroomopwaarts vanaf het punt waar de vervuiling werd ontdekt, nu twee bedrijven bekend die daar mogelijk de oorzaak van zijn. Eén meldde zich zelf, Custom Powders in Helmond, naar nu blijkt een bedrijf dat een van de productiestappen organiseert: het drogen van het spul tot poedervorm. En Suez, een afvalwaterverwerker, waar effluent in het afvalwater gevonden werd. Dus we hebben wel degelijk onmiddellijk contact opgenomen met Chemours, waar wij overigens geen toezichthouder van zijn; het bedrijf ligt in Zuid-Holland en niet in Noord-Brabant. De gesprekken tussen de provincie, de omgevingsdiensten en iedereen die daar op dat moment bij betrokken was, hebben geen vertraging opgeleverd, integendeel: wij hebben elkaar uitstekend kunnen helpen en er was ook geen enkel verschil van mening over het doel van de onderzoeken. Er is zeer operationeel overleg geweest en in goede verstandhouding, zoals we dat overigens altijd doen met onze waterschappen.

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ja. Verspreiding via de lucht zou kunnen. RIVM zegt daarover dat wat tot nog toe gemeten wordt in Dordrecht en in Brabant vele malen minder is en ook daar geen risico voor de volksgezondheid oplevert, en wij kunnen niet anders dan uitgaan van de cijfers die het RIVM daarvoor afgeeft.

De **voorzitter**: Ja. Ik dank de gedeputeerde. Mevrouw Dingemans krijgt de gelegenheid voor een paar vervolgvragen. Aan haar het woord.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank u wel, voorzitter. Ik ben nog even verbaasd over de laatste opmerking van de gedeputeerde, dat er geen gevaar is voor de volksgezondheid. Ja, als het over water gaat: dat klopt. Je moet, geloof ik, wel 2 l zwemwater drinken voordat het enig gezondheidsrisico heeft, maar daar hebben we het hier niet over. We hebben het hier over lucht. Als die concentraties, die op het terrein wel tot bijna 7 miljoen nanogram per liter gingen, dan ergens 5 km verder nog tot een verhoogde concentratie leiden, en die waters zijn niet met elkaar verbonden, dan gaat het dus via de lucht. Dan is er dus een wolk met giftige GenX over Helmond ergens terechtgekomen en die feiten willen we boven tafel hebben, want als blijkt dat GenX via de lucht verspreid kan worden, dan hebben we het dus niet over veilig water, maar dan hebben we het over veilige lucht. En dan is onze vraag: wat wordt dan beschouwd als een veilige norm voor schone lucht, als het gaat over GenX? Doet het RIVM daar ook onderzoek naar? Onze laatste vraag: wij willen heel graag op de hoogte worden gehouden van de resultaten die het RIVM gaat onderzoeken ...

De **voorzitter**: Geen interrupties meer.

Mevrouw **Dingemans** (D66): En ik wil de gedeputeerde vragen op welke manier hij ons op de hoogte kan brengen, en dan gaat het dus met name om de luchtmetingen die gedaan worden.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Voorzitter. Ons wordt gevraagd: hoe veilig is de lucht, als daar al GenX in zou zitten? Dat zijn veel veronderstellingen, veel als-danvragen. Vooralsnog, nogmaals, is er geen wettelijke norm of grenswaarde voor GenX, noch in het water, noch in de lucht. RIVM stelt wel dat 73 nanogram per kuub lucht in ieder geval nog veilig is en dat er geen signalen zijn dat in Brabant die kwaliteitsnorm wordt overschreden. Dus waar in Brabant dan ook GenX in de lucht zit, is het niet zo hoog dat het volgens RIVM schade voor de volksgezondheid met zich mee kan brengen, en wij kunnen niet anders dan daarop vertrouwen. Mochten daar ontwikkelingen in zijn, of we andere gegevens boven water krijgen, dan zullen we u daarvan op de gebruikelijke wijze in kennis stellen met een memo of een Statenmededeling. Zo gauw we meer informatie hiervan hebben, wordt u daarvan zo snel mogelijk op de hoogte gebracht.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Ik kijk dan nu of er bij andere leden behoefte is om hierover het woord te voeren. Ik zie één woordmelding van mevrouw Roijackers, als ik dat goed zie in de gauwigheid, Van der Wel ook nog, ja. Twee woordvoerders dan, eerst mevrouw Roijackers en daarna de heer Van der Wel. U heeft allebei één minuut om een vervolgvraag aan de gedeputeerde te stellen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Wij hadden mondelinge vragen ingediend bij de procedure en ik dacht dat wij aansluitend nog ...

De **voorzitter**: Nee, even voor de goede orde: dit is uw moment. U mag gewoon in de rij die we hadden uw vraag invoegen. Maar eerst mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Dank u wel. Er is nog een grote onbekende, namelijk de Brabantse lijst van afnemers van GenX, en die hebben wij nodig, die heeft onze omgevingsdienst nodig om beter onderzoek te kunnen doen. Nu zijn wij niet het bevoegde gezag voor de vergunning van Chemours, maar is er tussen de gedeputeerden hier en in Zuid-Holland overleg over de mogelijkheid om bijvoorbeeld de vergunning tegen het licht te houden over dit gebrek aan medewerking rondom een belangrijk onderzoek? Dat is een vraag die ik heb aan het college van GS.

Ik heb ook een vraag aan D66. Er wordt gevraagd naar een veilige norm voor GenX. Vinden wij D66 aan onze zijde als het gaat over het werk maken van de veilige norm voor fijnstof in onze lucht in Brabant, omdat dat echt levens gaat besparen?

Dank u.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Roijackers. De heer Van der Wel dan nu. De heer Van der Wel bedenkt zich, of ... Nee, het pasje.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Dank u wel. Voorzitter. Via de notitie van de gedeputeerde, maar ook via de pers zijn ons verschillende berichten ter ore gekomen en hebben we dit gelezen. Wat we in het krantenbericht lezen van het Eindhovens Dagblad, is dat het best wel lang geduurd heeft voordat de daders gevonden zouden zijn geworden. Er staat bij dat er veel onderzoek gedaan moest worden en er staat ook in dat het bedrijf Custom Powders ontkend heeft dat ze er iets mee te maken zouden hebben. Dat brengt ons dan bij de volgende vraag, ook gezien die normering van, wat is nog een veilige waarde wat je mag uitstoten: is er met dat uitstoten van GenX sprake van een strafbaar feit geweest volgens de gedeputeerde? En aangezien de krantenberichten in het ED over Custom Powders, die in eerste instantie zei van: wij hebben er niets mee te maken, is dat dan dat volgens de gedeputeerde Custom Powders de zaak heeft tegengewerkt eerder dan meegewerkt? En geldt hetzelfde voor Suez Ecoflow: heeft die alle medewerking verricht, of juist niet, volgens de gedeputeerde?

En als laatste vraag: kunt u aangeven of door een instantie, het waterschap dan wel een andere instantie, er eventueel gerechtelijke stappen zullen volgen op deze lozing?

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan ten slotte de gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Dank u wel, voorzitter. Mevrouw Roijackers vraagt: kunnen wij niet aan een lijst komen met afnemers van GenX? Ja, dat hebben we vanaf vorig jaar geprobeerd natuurlijk bij Chemours, maar die zijn, zoals u gisteren in het Kamerdebat ook heeft kunnen horen, niet genegen die lijst over te dragen. Nu moet zelfs onze staatssecretaris dreigen met gerechtelijke maatregelen voordat die lijst ... en dan is het nog maar de vraag of dat gebeurt. Dus nee, ik kan daar niet nog meer iets aan toevoegen waardoor we via bijvoorbeeld het dreigen met ingrijpen in de vergunning van Zuid-Holland, Chemours genegen zal zijn om de lijst met andere afnemers in Brabant ter inzage te geven. Zij stelt zelf overigens dat die er niet zijn, dat Chemours Dordrecht alleen maar levert aan Zwitserland, en wat er daarna gebeurt is een groot mysterie.

Met betrekking tot de vraag van de Partij voor de Dieren, of hier een strafbaar feit is gepleegd, ja, daar gaan wij niet over. Dat is het Openbaar Ministerie, die zal, als zij daartoe aanleiding ziet, hier onderzoek naar doen en mochten er strafbare feiten zijn, ja, dan gaat het Openbaar Ministerie over tot vervolging daarvan, of niet.

De vraag of een van beide bedrijven heeft tegengewerkt in het onderzoek: nee, geen sprake van. Custom Powders, dat overigens geen provinciaal bedrijf is, maar onder de verantwoordelijkheid van de gemeente Helmond valt, heeft zich zelf gemeld, omdat zij wisten dat ze zelf een bedrijfsproces hebben waarbij dit

spul aan de orde is; zij drogen dit namelijk. Ze hebben ook gezegd van: nou ja, aan ons kan het eigenlijk niet liggen, wij verwerken het wel, maar onze bedrijfsvoering is zo op orde dat wij niet in die mate aan die verontreiniging hebben kunnen bijdragen. Nou, daar valt wat op af te dingen, overigens niet omdat het bedrijf daarmee gelogen heeft, maar omdat ze in een andere film zaten over: wat is nodig in een bedrijfsmatig proces om GenX uit de afvalstroom te houden en hoe werkt dat uit als het uiteindelijk in het oppervlaktewater, of in het rioolwater, terechtkomt? Bij Suez is al helemaal geen sprake van tegenwerking, die zijn echt serieus zelf ook op zoek naar de bron, want wat zij doen is het verwerken van afvalwater. Ze hebben gemerkt dat daar GenX uit vrijkomt, maar weten nog steeds niet, ook zij niet, uit welke bron dat nou eenmaal is. Heeft dat op termijn tot gevolg dat er gerechtelijke stappen worden ondernomen? Ja, door ons niet, daar zijn wij niet van. Nogmaals: het ministerie heeft gedriegd met gerechtelijke stappen richting Chemours, als zij niet willen meewerken aan het verstrekken van informatie, en het OM maakt haar eigen afweging.

Tot zo ver.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde. Aan de fractie van D66 was nog een vraag gesteld. Ik neem aan dat dat de reden is waarom naar de ... Ja, gaat uw gang.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Ja, dank u wel voorzitter. U geeft aan dat er geen risico is voor de volksgezondheid. De metingen zijn niet bekend, dan begrijpen wij dus – maar dat wil ik even bij u verifiëren – dat er op dit moment geen metingen zijn van de lucht en dat er op dit moment dus niet gemeten wordt in de buurt van het bedrijf, wat er nou precies gebeurd is met die luchtverontreiniging. Zou dit niet een mooi moment zijn om daar als provincie wel het gesprek over te gaan voeren, ook in het licht van onze nieuwe bevoegdheden in het kader van de Omgevingswet? Zou u daar nog op kunnen reageren?

De **voorzitter**: Ja, dat was een interruptie. Gaat uw gang.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Voorzitter. Het probleem daarbij is dat niemand een grenswaarde of een norm heeft. Dus ik kan wel gaan meten, maar als er geen norm is waar de lucht aan moet voldoen, dan heeft dat vreselijk weinig zin. Bovendien is het wat ons betreft nu aan het RIVM om daar duidelijkheid over te geven. Pas als duidelijk is wat we in hemelsnaam moeten weten en wanneer we in actie moeten komen, dan hebben we aanleiding om daar iets mee te doen, want op dit moment ontbreken ons de middelen om dat zinvol te doen.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Dingemans. Tweede keer.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Sorry. U zegt net, ik zit het net op te schrijven: 73 nanogram per kuub is veilig. Dus we weten wel wat veilig is, maar we weten niet wat de norm is, dus we weten niet wanneer het ónveilig is. Moeten we dan niet heel gauw zorgen dat er een norm komt, zodat we weten wanneer het niet veilig is? En wat kunt u daarin betekenen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Beter voor het RIVM, denk ik, dat ze daar snel werk van maken en er ook achter komen. Op dit moment overigens is het om een tweede reden niet zo heel zinvol om te gaan meten, en dat is dat het proces voorlopig is stopgezet, in samenspraak tussen de gemeente Helmond en Custom Powders, waarin wij overigens, nogmaals, niet het bevoegd gezag zijn. Maar in samenspraak met die twee is voorlopig dat proces stilgelegd en kunnen we dus nu, al zouden we meten, dan weten we nu niets. Het enige wat we kunnen doen, is afwachten totdat het RIVM met een duidelijke norm komt.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn antwoord. Hiermee is een einde gekomen aan de beantwoording van de vragen van het vragenhalfuurtje, dat toch alweer een dik uur in beslag heeft genomen.

We gaan naar de behandeling van de voorliggende Statenvoorstellen. Zoals gebruikelijk, zullen wij omstreeks 17.00 uur gaan stemmen over die voorstellen waarvan de beraadslagingen zijn afgerond, en als dat niet het geval is, stemmen we bij de eerstvolgende.

Bespreekstukken

73/17 Statenvoorstel Eerste wijzigingsverordening luchthavenbesluit luchthaven Budel

De **voorzitter**: We gaan nu de beraadslagingen starten over Statenvoorstel 73/17, de aanpassing Wijzigingsverordening van het luchthavenbesluit. Ik heb een aantal woordmeldingen, kort, op dit onderwerp. Allereerst de fractie van de SP. Mevrouw Arts heeft het woord.

Mevrouw **Arts** (SP): Dank u wel, voorzitter. Dit Statenvoorstel betreft een tamelijk technische wijziging wat betreft de geluidscontouren en mijn fractie kan daarmee instemmen. Wij hebben naar aanleiding van dit voorstel wel twee aanvullende vragen. Uit de toelichting bij het voorstel blijkt het te gaan om een reparatie van een later geconstateerde fout in de destijds gebruikte rekenprogramma's. De vraag van onze fractie is: in hoeverre kunnen wij als PS op rekenprogramma's vertrouwen die de provincie bij dit soort berekeningen gebruikt, mede in het achterhoofd houdend wat er bij Lelystad is gebeurd? Met andere woorden: hoe betrouwbaar is een en ander?

De andere vraag is er een van de actualiteit. Het Eindhovens Dagblad pakte afgelopen dinsdag behoorlijk uit over de mogelijkheden tot mensen- en drugssmokkel op de kleine Brabantse vliegvelden. De vraag is: in hoeverre zijn wij als bevoegd gezag verantwoordelijk, of medeverantwoordelijk, voor de controle op dit soort zaken?

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Arts. Dan nu de heer Bakker.

De heer **Bakker** (PVV): Voorzitter. Ik zie af van spreektijd, want de vraag die ik had wordt net voor mijn neus weg...

De **voorzitter**: Oké. De heer Van Overveld. Nee? Dan de heer Oosterveer. Ik had andere informatie, maar u bent even welkom.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voorzitter, dank u wel. Luchthavenbesluit luchthaven Budel. De contouren van de luchthaven zijn beperkt tot 56 dB voor de start- en landingsbanen met de direct daarnaast liggende stroken. Daar zijn wij heel blij mee. Iets verderop zit het ergens in de 40 dB, en dat betekent geen verontrustende geluiden. Het lijkt inderdaad een inbedding van de belangen van de omgeving. Verder is te zien dat al eerder op de avondvluchten in het donker toegestaan was op basis van de Instrumentvliegvoorschriften, dat het toegelaten was. Ongelukkig is het wel dat bij slecht weer overdag er niet gevlogen mocht worden. Dus 's avonds met donker mag het wel met instrumenten en overdag mocht dat niet. Dat is nu aangepast, om ook bij slecht zicht overdag met instrumenten, nachtvliegmethoden en voorschriften, te kunnen vliegen. Wel zit bij ons, 50PLUS, de vraag wat de waarde is van de term 'gevraagd en ongevraagd advies verkregen door de Commissie Regionaal Overleg Luchthaven Budel'. Hebben deze adviezen nu impliciet of expliciet een ongelijk gewicht bij de beoordeling? 50PLUS zal dit ondersteunen.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Oosterveer. De volgende in de rij is dan de heer Van der Wel van de Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Wij zien af van woordvoering.

De **voorzitter**: U ziet af van woordvoering. Dan de heer Heijman van Lokaal Brabant. Ziet ook af. Dan is de gedeputeerde meteen aan het woord.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dank, voorzitter. Mevrouw Arts vroeg zich af in hoeverre we kunnen vertrouwen op de rekenprogramma's. Hier is gewoon sprake geweest van een menselijke fout, waar we terugwerkend achter zijn gekomen. De rekenmodule zoals we nu hebben gedaan, hebben we zelf gedubbelcheckt en hebben we nog door een adviesbureau laten dubbelchecken. Dus ja, het kan altijd gebeuren, zou ik eigenlijk willen zeggen, maar overall kunt u echt natuurlijk vertrouwen op de modellen die wij hanteren.

Ik had net even een een-tweetje met de Commissaris over uw tweede vraag. U vroeg naar de veiligheidssituatie bij de kleinere luchthavens. U hebt natuurlijk allemaal de krant daarover gelezen. Inderdaad een zorg, ook van ons. Het antwoord is eigenlijk, in kort bestek: dat is een meervoudige verantwoordelijkheid, of het nu gaat over: wie mag er opstijgen, hoe zit het luchtruim in elkaar, van wie is een bepaalde loods, zijn het privéterreinen, zijn het publieke terreinen? De CdK heeft het initiatief genomen, naar aanleiding ook van die berichten, om in Den Haag vanuit de taskforce, want die taskforce is er juist op gericht om ervoor te zorgen dat die meervoudige verantwoordelijkheden er niet toe doen, dat je dus gewoon samen kijkt: wat kunnen we samen dan doen? Een geïntegreerde aanpak. De CdK heeft er in Den Haag ook op aangedrongen om juist deze problematiek wat steviger op de agenda te zetten. Meer dan dat heb ik in die dertig seconden even niet kunnen wisselen, dus mocht u daar nog meer over willen weten, dan kunnen we er altijd natuurlijk nog vragen over beantwoorden.

De heer Oosterveer dank ik voor de mooie samenvatting, maar het spijt me: ik was heel even uw vraag kwijt. Volgens mij stelde u mij een vraag en ik kon hem niet goed horen, dus ik kan hem helaas ook niet beantwoorden nu. Vlak voordat u zei 'ik ben akkoord met het voorstel' stelde u volgens mij nog een vraag.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Ja, die vraag was eigenlijk heel simpel. Er is een Commissie Regionaal Overleg Luchthaven Budel. Daarin wordt verwezen naar de mogelijkheid dat zij gevraagde en ongevraagde adviezen doen. Er wordt expliciet de toelichting gegeven dat zij ook een ongevraagd advies gegeven hebben en dat gaf mij het gevoel van: is er een normverschil, een waardeverschil, tussen het gevraagde en het ongevraagde advies? Heeft het expliciet of impliciet verschild van inzicht in de beoordeling door de commissie?

De **voorzitter**: Van der Maat.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Het antwoord is nee. Die regel is er puur op gericht dat, ook al zijn wij niet verplicht om advies te vragen, wij het altijd belangrijk vinden dat toch onze deur openstaat voor zogenaamd ongevraagd advies. Maar vanuit welke aanvliegroute je het aanvliegt, maakt niet uit voor de waarde die wij hechten aan de input die wij op dat moment krijgen.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voorzitter, dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Interruptie mevrouw Arts nog.

Mevrouw **Arts** (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Mijn vraag aan de gedeputeerde is of wij op de hoogte gehouden kunnen worden, als er iets te melden valt.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ja.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat hiermee de beraadslagingen kunnen worden afgerond. Dat is het geval. Dan dank ik de gedeputeerde voor zijn beantwoording.

02/18 Statenvoorstel Specificatie van vergunningen voor project windenergie A16

De **voorzitter**: Dan gaan wij naar het volgende voorstel. Dat betreft een specificatie van vergunningen voor het project windenergie, de coördinatie van vergunningen. Er is een technische vragenronde geweest en het voorstel is de uitwerking van een formeel besluit dat u eerder genomen heeft om vergunningen gecoördineerd te behandelen. Dat hebben we genomen op 20 januari 2017 en het debat gaat dus ook alleen maar daarover en niet over het voorkeursalternatief op zichzelf; dat komt later aan orde bij het PIP. Dat hebben wij ook in de procedurevergadering nog even beklemtoond. In die geest geef ik graag het woord als eerste aan Van den Berg. Van den Berg is er niet, dan gaat het over. Dan gaan we naar mevrouw Brunklaus van de fractie van GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Dank u wel. Ik zal het in de geest doen van wat de voorzitter zei. Dit is een technisch voorstel en goed dat wij proberen om zo zorgvuldig mogelijk alles in het werk te stellen om die windmolens zo snel mogelijk te laten draaien langs de A16. Onze fractie is groot voorstander van windenergie, dat is bekend. Ze moeten natuurlijk passen in het landschappelijk beeld en de natuurwaarden mogen niet worden aangetast, maar dit alles gaan wij zien als straks de inspraakronde is geweest.

Voorzitter. Wij willen graag nog een keer meegeven dat wij het heel erg op prijs stellen, belangrijk vinden, dat bewoners kunnen participeren in windmolens. Het college is hier wel mee bezig, maar wij vinden eigenlijk dat het nog een graadje meer kan. Voor de rest verdient het college lof voor de wijze waarop de ontwikkeling van het windpark nu wordt georganiseerd met de omgeving.

Dank u.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Brunklaus. Dan staat de heer Oosterveer op mijn lijst. Nee, u ziet ervan af. Dan mevrouw Surminski van de Partij voor de Dieren. Aan u het woord.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Dank u wel. Voorzitter. Ik ga me hier niet meer uitspreken over de wenselijkheid van de windturbines in het algemeen. Alleen over het proces een vraag. Inmiddels is nu duidelijk welke opstelling de voorkeur heeft en we moeten zien wat de gevolgen daarvan zijn voor de omwonenden, en dan heb ik het niet alleen over homo sapiens, maar alle andere dieren- en plantensoorten in de omgeving. Er komt nu één inspraakprocedure, waarin alle vergunningen en aspecten moeten worden meegenomen en alleen de Raad van State doet dan een uitspraak. Dat zou moeten leiden tot een sneller verloop van het proces. Nu weet ik al dat de heer Van Merrienboer gaat zeggen dat dat heel zorgvuldig gaat verlopen, maar ik wil toch graag weten hoe dat in de praktijk eraan toegaat. Als nu naar aanleiding van de ingediende zienswijzen een aanpassing aan het plan ontstaat, ontstaat er dan ook weer een nieuwe situatie waar opnieuw bezwaar tegen kan worden gemaakt? En wie kan dan reageren: alleen degene die in eerste aanleg al een bepaald punt had aangekaart, of ook anderen, die dan door de aanpassing hun belangen bedreigd zien? Waar wij ons dan zorgen over maken: als mensen beginnen te protesteren, bestaat dan de kans dat er wordt gekozen voor een andere opstelling, die bijvoorbeeld voor natuur of dieren schadelijker is, en welke beroepsmogelijkheden zijn er dan? En als die er zijn, wat denkt u dan voor de snelheid van het proces?

Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Surminski. De heer Heijman. Nee. De heer Van den Berg was uit de zaal. Ik zal coulant zijn. U was even weg, maar het vorige onderwerp ging ook zo snel. U heeft wel goed geluisterd ... of ik wil u wel zeggen dat we dus heel specifiek zijn geweest over waar het in dit debat over

gaat: niet over windenergie in het algemeen, maar over de coördinatievergunning. Ik geef u daarom graag het woord.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, voorzitter, de beste bestuurde decentrale overheid zijn we niet alleen, maar ook de snelste Staten, geloof ik, want ik had een groot verhaal hiernaast over de Ruit bij Eindhoven, voor de volgende periode alvast, maar ik zal me even concentreren op dit onderwerp waar we het over hebben.

Voorzitter. Als wij net zoveel asfalt op de N69-Westparallel zouden aanleggen als dat wij met dit voorstel ten behoeve van die windturbines mogelijk maken, dan hadden we in één klap met de hamer een prachtige snelweg gerealiseerd daar, in plaats van een tweebaans sukkelweggetje, wat het nu wordt. De PVV is al blij met die gedachte, maar helaas: asfalt aanleggen dat is alleen geen enkel probleem bij dit college en bij uw Staten indien het doodlopende wegen zijn naar het doodlopende megalomane waanidee dat 'windenergie' heet.

Alle projecten gaan met dit voorstel mooi en makkelijk in één bundeltje, en dan kun je de protesterende burger in één beweging wegvagen en je schandalige project, waar al snel een kwart miljard euro aan belastinggeld vernietigd wordt, fijntjes doordrukken in naam van onze Valse Groene Profeet Ed Nijpels, de VVD-Goeroe van de Groene Leugen die Energieakkoord heet.

De burger heeft niets te vertellen, maar alles te betalen en alle overlast te ondergaan. Als de burger de echte waarheid zou weten, dan stonden ze en masse met hooivorken klaar om de Valse Groene Profeten en Windcharlatans uit het nu nog prachtige Brabants landschap te verjagen.

Maar daar zal ik vandaag voor de afwisseling eens niet de nadruk op leggen, want de Staten gaan vandaag naar onze verwachting ontheffing verlenen aan het in de Wet natuurbescherming verboden opzettelijk doden van vleermuizen en vogels, althans tenminste daar een aanzet toe geven. Dat is een wet die er voor gezorgd heeft dat wij vlijtig vleermuis-hop-overs bouwen, zoals op de N279 bij Veghel, en bijvoorbeeld ook bij de nieuwe randweg van Boekel, waar een hoogst noodzakelijk fietstunneltje niet gerealiseerd kan worden, maar wel elf dassentunnels en zo'n vleermuizen-hop-over. Het is ook een wet die ervoor zorgt dat in Son, maar ook in Moerdijk bij de A16, geen kerken en andere gebouwen afgebroken mogen worden omdat er vleermuizen in zitten. En dat is niet voor niets.

De paragrafen 3.1 en 3.5 van de Wet natuurbescherming zijn duidelijk: je moet beschermde vogels en vleermuizen met rust laten. "Iedereen die zelfs maar per ongeluk een beschermd exemplaar doodt, overtreedt de wet. En als dat opzettelijk gebeurt, is het zelfs een misdrijf." Aldus de rechtbank van Breda in een zaak omtrent windturbines in de Sabinapolder afgelopen jaar. Met de paragrafen 3.3 en 3.8 in dit voorstel wordt de provincie toegestaan ontheffing te verlenen aan voornoemde paragrafen, maar wat zijn de gevolgen van uw mogelijke beslissing vandaag?

Dit voorstel zet aan tot het gelegaliseerd plegen van misdrijven. De rechter is wat dat betreft heel duidelijk. Maar het is niet alleen het doden van vleermuizen en vogels, maar ook de gruwelijke marteling die deze beestjes voor de kiezen krijgen. Een horror waar je maag van omdraait. U dreigt het toe te staan. U draagt er dan ook verantwoordelijkheid voor. U draagt verantwoordelijkheid voor misdaden gelegaliseerd in naam van Het Groene Geloof, omdat u een doelstelling moet halen: 470 megawatt opgesteld windvermogen in heel Brabant, goed voor nog geen één zesde van de productie van de Amerikolencentrale. En hoe meer wetenschappelijke rapporten je hierover leest, hoe moedelozer en vooral ook hoe bozer je ervan wordt.

Vleermuizen die niet meteen door de nagenoeg volledig met aardolieproducten samengestelde wieken worden neergemept, wacht een nog veel vreselijker dood. Doordat de druk achter de wieken plotseling 10% tot 15% daalt, wordt de lucht uit de longetjes van deze beestjes met grof geweld weggezogen. Een barotrauma heet dat, en dat is ook bij duikers bekend als zij heel snel opstijgen. De tere bloedvaatjes in de erg gevoelige longen van de vleermuizen knappen, waardoor er bloed in de longen stroomt en de vleermuizen door verdrinking in hun eigen bloed een gruweldood sterven. Maar ook andere geëxplodeerde, ik herhaal: geëxplodeerde organen werden aangetroffen in diverse onderzoeken. Maar dan zijn we er nog niet qua afschuwelijke martelingen. Bij letterlijk alle onderzochte vleermuisliktjes in een

onderzoek van de Universiteit van Calgary, dus ook die van de neergemepte, waren als het ware de trommelvliezen uit de oren geblazen. Alsof je twee stofzuigers op je oren zet. De gruwelijkheid is bijna niet te bevatten. Maar wellicht hebben deze vleermuizen nog geluk, want de vleermuizen en vogels die deze extreme marteling wél overleven, die zullen helse pijnen lijden.

Wereldwijd is de windturbine inmiddels doodsoorzaak nummer 1 voor vleermuizen en het heeft grote gevolgen voor ecosystemen en zorgt lokaal voor grote insectenoverlast, muggen en jeuk, maar ook ziektes. Wereldwijd zijn windturbines 20 keer dodelijker dan het verkeer, waartegen wij die vleermuis-hop-overs neerzetten. Nederlandse slachtoffercijfers kon ik niet vinden, maar bij de oosterburen wordt het aantal gedode, beschermde vleermuizen geschat op een kwart miljoen per jaar. Tweehonderdvijftigduizend: een half miljoen opgeblazen oren, honderdduizenden met bloed volgelopen geïmplodeerde longetjes en vele geëxplodeerde, uit elkaar gereten andere organen.

En ú gaat wellicht ontheffing verlenen voor deze misdaden, omdat u een doelstelling moet halen. U gaat het dus mogelijk maken dat er zo'n 200 tot 300 miljoen euro subsidie besteed gaat worden aan het gelegaliseerd martelen en/of doden van beschermde diersoorten, maar ook het leefgenot van omwonenden verpesten en het landschap ruïneren. En u komt daarbij met spiegeltjes en kraaltjes naar de mensen toe en neemt ze in de maling met een wipkip, omdat u een doelstelling moet halen. Een doelstelling die wat de PVV betreft in het kader van deze circulaire week met een ronde boog in het ronde archief kan, om gerecycled te worden tot een vooruitstrevende visie op energiegebied en met realistische energieoplossingen, zoals bijvoorbeeld de thorium-gesmolten zoutreactoren.

De PVV die komt met moties om uw windplannen – een bizarre uitwas op zich – niet in de weg te zitten, maar wel de misdadige uitwassen daar weer van grotendeels weg te kunnen nemen. Eén motie betreft het in overleg treden met vleermuisdeskundigen over het stilzetten van windturbines bij windsnelheden beneden 8 meter per seconde op tijden dat de vleermuizen actief zijn. Bij deze lagere snelheden, windkracht 4 of lager, leveren de molens hooguit enkele procenten van hun elektriciteit, zoals te zien is in het grafiekje in de motie die u zo zult ontvangen. En daarmee is, als je dat doet, een reductie van nagenoeg 100% van de vleermuissterfte mogelijk. En vogels die zijn grotendeels te redden met een stilstandvoorziening die de turbine automatisch uitschakelt als er vogels gedetecteerd worden. Dus ook daarvoor een motie. Daarmee kunnen we een hele hoop leed en ellende besparen.

Dat de PVV mordicus tegen elke windturbine in Noord-Brabant is, zorgt er uiteraard voor dat wij het Statenvoorstel sowieso niet steunen. Want wij steunen de belangen van de omwonenden, wij steunen de belangen van belastingbetalend Nederland en de belangen van dieren, inclusief vogels en vleermuizen, en níét die van de Groene Maffia en bijvoorbeeld meneer Wispels, die het louter van het op windsubsidies draaiende en graaiende bedrijf Raedthuys moet hebben.

De **voorzitter**: Kunt u afronden, mijnheer Van den Berg?

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik was al klaar, voorzitter, dank u.

De **voorzitter**: Dat is mooi getimed, want uw spreektijd was inderdaad bijna op.

Motie M1 'Vogels beschermen'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 januari 2018 ter bespreking van Statenvoorstel 02/18 Specificatie van vergunningen voor project Windenergie A16; constaterende dat:

- windturbines veel vogelslachtoffers veroorzaken;
- er vogeldetectiesystemen met stilstandvoorziening zijn om windturbines stil te zetten bij dreigende aanvaringen;

overwegende dat:

- het stilzetten met de vogeldetectiesystemen slechts enkele procenten opbrengst scheelt en veel vogelslachtoffers scheelt;

roepen het college op:

- bescherming van vogels middels een vogeldetectiesysteem verplicht te stellen bij het windproject A16; en gaan over tot de orde van de dag.

Harry van den Berg, PVV Noord-Brabant”

Motie M2 ‘Vleermuizen beschermen’

“Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 januari 2018 ter bespreking van Statenvoorstel 02/18 Specificatie van vergunningen voor project Windenergie A16;

constaterende dat:

- windturbines doodsoorzaak nummer 1 zijn bij vleermuizen;
- vleermuizen vanaf een windsnelheid van 8 meter per seconde niet meer vliegen;

overwegende dat:

- bij stilzetten van de turbines op tijden dat vleermuizen actief zijn het aantal vleermuisslachtoffers tot (nagenoeg) nul gereduceerd kan worden;
- windturbines beneden 8 meter per seconde relatief zeer geringe hoeveelheden elektriciteit leveren;

roepen het college op:

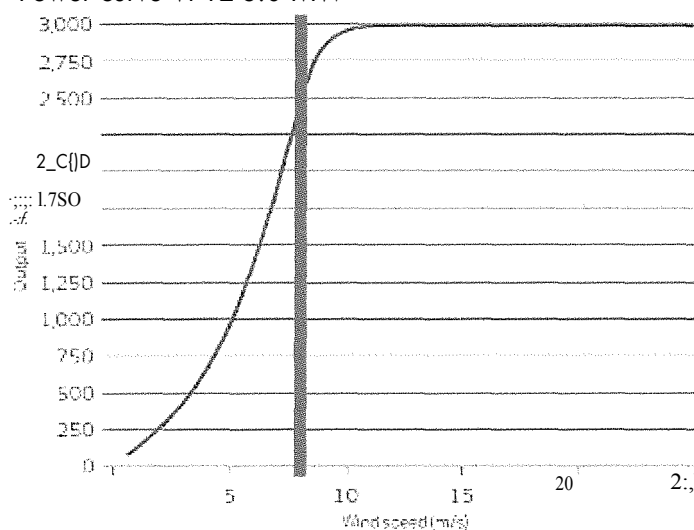
- met vleermuizendeskundigen in overleg te gaan over waar, hoe en wanneer turbines stilgezet dienen te worden om de onnodige dood van vleermuizen te voorkomen en de resultaten daarvan in de aanbestedingsprocedure mee te nemen;

en gaan over tot de orde van de dag.

Harry van den Berg, PVV Noord-Brabant”

(afbeelding van RVO, streep van eigen hand die ongeveer 8 m/sec aangeeft)

Power curve VI 12-3.0 MW

De **voorzitter**: Dan wil ik nu de gedeputeerde vragen om de beantwoording ter hand te nemen. De moties 1 en 2 zijn intussen ingediend en maken deel uit van de beraadslaging. Ik neem aan dat de gedeputeerde ze ook al heeft gekregen.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Ja voorzitter, dank je wel. Ik moet toch constateren dat de heer Van den Berg vooral aan het oefenen is voor straks, want ik heb werkelijk niets gehoord wat betrekking heeft op dit voorstel. Dit voorstel gaat over het coördineren van een vergunningenprocedure, iets waartoe wij al besloten hebben op 20 januari 2017 en wat toen de vereiste in zich hield om nog te verduidelijken over welke vergunning het dan gaat. Als de heer Van den Berg het heeft over ...

De **voorzitter**: Interruptie Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, voorzitter, of ik kan niet lezen, of u schrijft uw Statenvoorstellen heel vreemd, maar ik zie toch echt dat het hier gaat om het ontheffing verlenen van de, via 3.3 en 3.8, dat dat in werking kan gezet worden middels dit voorstel. En in het andere voorstel heb ik niets van deze vergunningen gelezen, maar dat zal misschien aan mij liggen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Nou, het heeft inderdaad met uw leesbaarheid te maken, mijnheer Van den Berg. Het gaat hier over het verhelderen waarover u straks besluit. Ik nodig u van harte uit om uw punten, inclusief uw moties, in te brengen op het moment dat ze aan de orde zijn, en dat is als wij hier praten over het PIP, als we hier praten over de te verlenen vergunningen, dan is de inbreng bij uitstek aan de orde. Maar als het nu gaat over een wettelijk voorgeschreven specificatie over naar welke vergunningen wij gaan kijken als wij straks geïntegreerd gaan verlenen, ja, dan bent u gewoon echt te vroeg en is het echt oefenen voor straks.

De **voorzitter**: Oké. Hij kan zijn interruptie afmaken, dan Heijmans. Want u had nog maar één keer geïnterrupteerd.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, maar nou vertelt ..., via u voorzitter, nou vertelt meneer Van Merrienboer iets heel anders. Waarom zet u die dingen nu dan, precies die paragrafen, wel in het voorstel? In het vorige stonden ze niet, stonden ze gewoon niet, en nu zegt u dat ik te vroeg ben. Waarom zet u ze er dan in?

De **voorzitter**: Van Merrienboer.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter. Ik ga nog één keer zeggen wat dit voorstel is. Dit voorstel is het specificeren van die procedures die wij straks geïntegreerd aan u gaan voorleggen en daarom staan ze hier, mijnheer Van den Berg Maar nogmaals ...

De **voorzitter**: Interruptie Heijmans.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Ik wil heel graag met u de inhoud van het debat voeren op het moment dat het aan de orde is. Daar zijn ook alle onderzoeken op gericht. Wij kijken naar vleermuizen, wij kijken naar vogels, dat hebben we ook bij de bespreking van de MER gedaan, en dat gaat u straks bij het ontwerp, of bij het definitief vaststellen van het PIP, gaat u over deze thema's met mij ongetwijfeld de discussie voeren. Maar dát is het aangewezen moment en niet nu. Nu moet u zeggen: ik ben tegen de coördinatieregeling, dus ik haal de vergunning hier uit.

De **voorzitter**: Het punt is helder, gedeputeerde. De heer Heijmans had een interruptie.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, voorzitter, want u horende en de gedeputeerde horende, hebben we een probleem. U zegt: de moties maken deel uit van de beraadslagingen, dus zijn binnen de orde. Wat ik de gedeputeerde hoor zeggen: dit is buiten de orde, want hier gaat dit voorstel niet over. Naar de PVV toe zou ik graag willen dat het college duidelijkheid geeft. Zijn ze nu binnen de orde, of zijn ze buiten de orde?

De **voorzitter**: Ze zijn net ingediend en dus maken ze nu deel uit van de beraadslagingen. Ik heb de juridische toets even uitgezet bij de griffier, ik kom daar zo nog even op terug, maar de heer Van

Merrienboer is, denk ik, duidelijk geweest op dat punt. Laten we even de dingen in de goede volgorde doen. De heer Van den Berg, interruptie.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, voorzitter. Dit gaat om iets wat aan de voorkant geregeld kan worden en wat hier specifiek voor het eerst genoemd wordt in een Statenvoorstel. Ik heb het dus over paragrafen die in het Statenvoorstel 3.3 en 3.8 genoemd worden, dus dat lijkt mij sowieso binnen de orde. En om daar vooraf zaken te borgen, lijkt mij juist erg verstandig. En goed, kijkt u maar even, maar dat is mijn vraag ...

De **voorzitter**: We zullen dat even beoordelen, maar de gedeputeerde vervolgt zijn betoog.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Ik constateer dat de heer Van den Berg hier een verhaal houdt, waarvan ik zeg: ik snap dat u met die zorgen zit, maar ze zijn op dit moment niet relevant. Ze zijn relevant als wij straks u in staat stellen om alle, álle vragen te stellen en alle discussies te voeren over het PIP en de bijbehorende vergunningen. Hier gaat het om een wettelijk vereiste, om de vergunningen te noemen die wij strak geïntegreerd gaan verlenen en dán is de inhoud van het door u naar voren gebrachte volgens mij aan de orde, en niet nu.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter, nog een vraag van mevrouw Surminski ...

De **voorzitter**: Ja, gaat uw gang.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Ook dat probeer ik te begrijpen, maar als het gaat over het verwerken van de zienswijzen, die kunnen leiden tot een aanpassing tussen ontwerp-PIP en PIP, dan is dat het moment om, als u formeel het Provinciaal Inpassingsplan gaat vaststellen, en daarbij op dat moment geïntegreerd ook de vergunningverlening, dan is volgens mij uw zorg, nou ja, niet op zijn plaats, tenzij ik u niet helemaal begrijp, maar volgens mij gaan wij dus juist in de fase daarvóór zorgvuldig de consequenties van de verschillende zienswijzen in kaart brengen en komen ze bij vaststelling van het PIP, en het op dat moment verlenen van de vergunning, aan de orde.

De **voorzitter**: Mevrouw Surminski, ik had u graag de gelegenheid gegeven om van uw plaats even te interrumperen, maar u was al onderweg naar de interruptiemicrofoon. Ik sta eerst de interruptie van mevrouw Brunklaus toe als u het goed vindt.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ja, nog even terug naar de vleermuizen en de vogels die in de moties van de PVV genoemd worden. Ik vind het toch heel raar dat deze moties nu kunnen worden ingediend, want het gaat echt om een ander voorstel. Dit is, zoals de gedeputeerde zegt, van latere orde. Ik zou toch even graag willen dat we goed met zijn allen scherp kijken of ze wel of niet toegelaten kunnen worden.

De **voorzitter**: We kunnen niet alles tegelijk. De moties zijn net pas ingediend. Er is even naar gekeken en ze zijn eigenlijk nu niet aan de orde. Ze kunnen nu niet worden ingediend, omdat het juridisch-technisch gewoon niet het moment is om dit te doen. Het klopt gewoon even niet. Een hartenkreet van mij: niet dit soort moties op het laatste moment in het debat indienen, zodat er geen enkele toets kan zijn of het juridisch klopt. Ik kan nu inderdaad zeggen – de griffier heeft het even snel laten uitzoeken – dat deze moties nu gewoon niet kunnen, want ze passen niet op het voorstel. Het enige wat u kunt doen, is ze bewaren en opnieuw indienen op het moment waarop de gedeputeerde wees. Daar moeten we het nu mee doen. Mevrouw Surminski.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Dank u wel. Mijn vraag was toch eigenlijk iets anders dan het antwoord dat ik nu van u gekregen heb. Het ging er vooral over: als wij dingen nu gaan combineren tot één regeling, waarbij één keer inspraak mogelijk is en één keer door de Raad van State een uitspraak gedaan wordt, hoe zit dat dan met bezwaren die ontstaan als gevolg van de uitspraak van de Raad van State? Kun je dan weer opnieuw bezwaar maken tegen de wijziging die daar het gevolg van zou kunnen zijn?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Mevrouw Surminski, dat is een beetje speculatief, omdat ik niet weet wat die uitspraak kan zijn. Kijk, op het moment dat de Raad van State op eventuele bezwaren negatief beschikt, dan gaat het plan door. Op het moment dat de Raad van State bezwaren honoreert, dan is het in den regel zo dat daarmee besluitvorming bij ons wordt teruggelegd, en dan zullen wij op basis van dat besluit inderdaad moeten interpreteren: gaan wij dan inderdaad met wat voor hernieuwd voorstel komen? Dat hoop ik natuurlijk niet, want ik ga ervan uit dat wij ons werk zorgvuldig doen, maar op het moment dat dat niet zo is, dan is het in den regel in Nederland zo dat wij een hernieuwd besluit moeten nemen, dat vervolgens ook weer gewoon aan de regels van inspraak en beroep en bezwaar moet voldoen. Dat verandert niet door het coördineren van de vergunningen, dat is hier het voorstel. Dat heeft geen consequenties voor in feite de mogelijkheden die, nou ja, bezwaarmakenden dan hebben om op basis van een hernieuwd voorstel weer gewoon mee te doen.

De **voorzitter**: Mevrouw Surminski.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Ja, misschien toch wel, want bij de Raad van State kun je alleen een bezwaar indienen als je in het voortraject al bezwaar gemaakt hebt. Maar een herziening zou ertoe kunnen leiden dat iemand die in het voortraject nog geen bezwaar had gemaakt, dan wel geconfronteerd wordt met iets waar hij of zij van vindt dat hij erop moet reageren. En kun je dan alsnog, ook als je dus niet op voorhand al in die procedure zit, ten aanzien van het hernieuwde besluit opnieuw instromen als bezwaarmaker?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Ja, dat is erg speculeren op wat er dan precies gebeurt, maar als een consequentie van een uitspraak van de Raad van State is dat wij een hernieuwd besluit moeten nemen, dan is daar gewoon de volledige rechtsbescherming op van toepassing. Dat is wat anders dan dat je in de procedure – want dan is de rechtsgang gaande – tot bijstellingen komt. Het hangt erg af van het verloop van de procedure, maar als de Raad van State negatief zou beschikken, dan is bijna altijd in den regel een hernieuwd besluit aan de orde, waar ook nieuwe partijen gewoon hun rechten hebben om daartegen in het geweer te komen.

Voorzitter. Ik wil nu met u welnemen in de richting van de heer Van den Berg ... Ik weet niet wat precies de interruptie nu zal zijn, maar ook inhoudelijk, mijnheer Van den Berg, hebben wij gewoon een volledig afgeronde milieueffectrapportage nodig die deel uitmaakt van het voorstel dat wij bij het Provinciaal Inpassingsplan voorleggen, om überhaupt een basis te hebben om antwoord te geven op de inhoud die u naar voren bracht. Dus het is ook inhoudelijk oprecht niet het goede moment om hier op deze vragen nu aan mij inhoudelijk om een oordeel te vragen.

De **voorzitter**: De heer Van den Berg heeft mij net om een schorsing gevraagd. Het lijkt mij nuttig om even dit soort technische zaken – dat geldt ook voor die andere – af te tikken, tenzij u nu een punt zet onder de discussie.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik zet een punt onder de discussie, voorzitter. Want u vraagt ons, Provinciale Staten, te besluiten om het coördineren van de ontheffingen als bedoeld in artikel 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wet natuurbescherming. Kunt u mij dan vertellen dat wij dan inhoudelijk daar helemaal niets over mogen zeggen? Is elke inhoud ten aanzien van die ontheffingen buiten de orde van deze vergadering? Als dat zo is, dan hoor ik dat graag en op dat moment kan ik mijn moties aanhouden.

De **voorzitter**: Nog een keer?

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Nog eenmaal. Wij hebben in januari besloten om te coördineren. Wij hebben in januari besloten dat u op een later moment verduidelijking krijgt over welke vergunningen we gaan coördineren. Dat krijgt u nu. De daadwerkelijke vergunningverlening is een geïntegreerd onderdeel straks van het Provinciaal Inpassingsplan, en dán is echt het moment om ook inhoudelijk te reageren, en dan is er zeker geen sprake van dat u dan te laat bent of wat dan ook. Nee, dát is het moment, mijnheer Van den Berg, om de inhoud met elkaar te behandelen.

De **voorzitter**: Van den Berg, tot slot.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Ik vraag gewoon: is dit nu binnen of buiten de orde? Valt dit binnen de orde, of niet?

De **voorzitter**: Daar gaat de gedeputeerde niet over. Ik heb net op grond van het advies van de griffie gezegd dat deze moties gewoon nu niet passend zijn bij het voorstel. Ik heb gezegd, mijnheer Van den Berg, ook jegens u: zulke technische kwesties, die aan de orde hadden kunnen komen in de vergadering van 15 december, toen er een uitvoerige technische vragenronde was, dat is de plek om dit soort vragen te stellen. Mij is nu gebleken dat het nu niet kan.

Ik schors de vergadering voor een enkele minuut en dan gaan we de tweede termijn in.

Schorsing (15.27-15.29 uur).

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering en inventariseer of er behoefte is aan een tweede termijn van de zijde van uw Staten. Ik zie twee woordmeldingen. Mevrouw Brunklaus en de heer Van den Berg. Eerst Van den Berg, dan Brunklaus.

De heer **Van den Berg** (PVV): Dank u, voorzitter. Ja, ik krijg via onze geachte fractievoorzitter, die helaas ziek thuis zit, wel door dat het wel degelijk ..., dat er eigenlijk geen grondslag is om dit buiten de orde te verklaren. Ik laat het er nu bij rusten. We komen erop terug. Belangrijker vind ik dat de Brabantse burger weet wat er gebeurt als wij deze Wet natuurbescherming gewoon laten vallen, en dat kennelijk het afmaken van vleermuizen en vogels op de meest gruwelijke wijze prevaleert boven ..., ja boven het dieren..., dat het geld verdienen prevaleert boven het dierenwelzijn. Het is niet de eerste keer. Ik heb vele artikelen gelezen. Een Eneco dat rechtszaken aanspant en letterlijk zegt van: wij slachten liever een paar honderd vogels af dan dat we een paar centen minder verdienen. En dat is precies de mentaliteit die de groene maffia, want anders kan ik het niet noemen, kennelijk hanteert. Wij komen hierop terug en niet te zuinig ook.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van den Berg. Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ja, even richting de PVV. Twee moties om het welzijn van dieren te redden, op zich goede moties. Ik vind het terecht dat ze nu niet behandeld worden, want ze zijn buiten de orde, maar het moet me wel van het hart dat de PVV alles in de strijd gooit om windmolens tegen te houden en

daarbij alles, vogels, vleermuizen, álles, uit de kast trekt, maar ik hoor geen woord over de gezondheid van mensen, de verbetering van ons leefmilieu en het tegengaan van de klimaatverandering. Ik zit nu niet op een lezing te wachten.

De **voorzitter**: Interruptie Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, een vraag, via u, voorzitter, aan mevrouw Brunklaus: kunt mij dan gegronde redenen geven om die verschrikkelijke subsidiemolens wél te plaatsen?

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Dat debat gaan we nou precies doen in een later moment.

De **voorzitter**: Nee, nee. Ik ga nu het debat stoppen. Wij hebben vanaf het begin – u was toen niet in de zaal, mijnheer Van den Berg – bij de procedurevergadering een heldere lijn gekozen, dat wij vandaag over dit voorstel spreken. Algemene beschouwingen en debatten over nut en noodzaak van windenergie zijn buiten de orde. Ik stop nu dit debat. Ik zal u toezeggen dat ik dit grondig laat evalueren, want ik hoor u net ook weer zeggen dat u anders denkt over de vraag of dit juridisch-technisch wel of niet binnen de orde is. Ik heb u gezegd: als u daar nou een beetje op tijd mee was gekomen, hadden we dat goed kunnen uitzoeken en had de griffier even de tijd kunnen nemen om dat doen. Die is er nu niet. Dus daar leren we allemaal uit: laat een motie niet op het laatste moment hier over tafel dwarrelen. Zoek dat even goed uit, want dan kunnen we het debat op goede gronden met elkaar voeren. Het debat is nu gestopt en ik ga er niet meer met u over in discussie. We gaan het grondig uitzoeken en evalueren, want als u echt een punt heeft, krijgt u dat ook, maar we moeten wel met dit soort hele technische dingen even heel goed opletten en het niet op het laatste moment doen.

Ik stel vast dat er geen vragen meer gesteld zijn en dat we de beraadslaging op dit onderwerp sluiten en dat we er straks over gaan stemmen.

01/18 Statenvoorstel Provinciale Reactie op de conceptkadernota 2019 gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Brabant-Noord (ODBN)

De **voorzitter**: Nu gaan we over naar de provinciale reactie op de conceptkadernota 2019 gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Brabant-Noord. Ook hier is sprake van een technische vragenronde, waar wel gebruik van gemaakt is op 15 december jl. En ook hier geldt, ook in verwijzing naar de procedurevergadering, dat we heel scherp met elkaar hebben afgesproken dat hier de opvattingen over de zienswijze van de gedeputeerde aan de orde zijn, niét de governance, die komt op 23 maart, heb ik vanochtend begrepen, na een vanochtend goed voorbereide discussie, expliciet aan de orde conform het voorstel dat ik gedaan heb, omdat uw Staten de wens hadden daar indringend en stevig over te spreken. Maar dat komt later en is nu niet aan de orde, wel het liggende voorstel en mevrouw Dirken van de fractie van de VVD heeft als eerst het woord.

Mevrouw **Dirken** (VVD): “Jaren met een 8 duiden op verandering, op hoop, op een nieuwe mindset.” Voorzitter. Ruim een week geleden sprak u dit uit tijdens uw nieuwjaarstoespraak en nu vandaag de kadernota 2019 van de ODBN voor ons ligt, hopen wij dat dit jaar, met de 8 erin, ook voor de ODBN verandering, hoop en een nieuwe mindset gaat brengen. Want waar we ons een paar jaar geleden bij de start van deze bestuursperiode nog grote zorgen maakten om de OMWB, zien we nu een andere omgevingsdienst in zwaar weer: de ODBN. De voorliggende conceptkadernota van de ODBN bevestigt ons dat er de afgelopen tijd niet voldoende zicht is geweest op de reële financiële situatie bij de dienst. Dat geeft ons nu een beeld van bijbetalen, zaken niet op orde hebben, niet in control zijn. We zullen daar bij de jaarrekening 2017 van de dienst ongetwijfeld nog uitgebreid in deze Staten bij stilstaan. We concluderen echter ook dat de dienst de voornoemde punten inmiddels erkend heeft en daarmee aan de slag is gegaan. We lezen dat er een plan is om op orde op zaken te gaan stellen, bijvoorbeeld door niet

langer een te laag uurtarief in rekening te brengen bij de deelnemers en bijvoorbeeld ook door zelf mogelijkheden te bekijken om de dienst op één centrale, in plaats van op twee decentrale locaties te vestigen. Je zou bijna kunnen zeggen dat andere instanties daar een voorbeeld aan zouden kunnen nemen.

Voorzitter. We zien in de kadernota dat de dienst zich voorbereidt op haar toekomst. Er spreekt ambitie uit ten aanzien van nog verder risico-gestuurd, en vooral ook informatie-gestuurd gaan werken. Als VVD zijn wij erg benieuwd naar de innovaties en nieuwe slimme werkwijzen die dat in het toezicht kan gaan opleveren. We zijn als fractie ook blij met de aandacht die de dienst geeft aan omgevingsgericht werken, zeker omdat daarmee nu eens niet alleen de vakinhoud, maar juist de competentie van medewerkers op een hoger plan gebracht wordt. Als VVD vragen we al jaren om medewerkers die begrip kunnen opbrengen voor de vragen van ondernemers, vooral als het om termijnen en snelheid van handelen gaat. Daarnaast sluit deze ontwikkeling vroegtijdig aan bij de cultuuromslag die de Omgevingswet vraagt.

Voorzitter. Helaas moeten we ook constateren dat de kadernota niet voldoet aan de richtlijnen die we als provincie hebben meegegeven. Meest in het oog springend voor onze fractie is het lage weerstandsvermogen. Uiteraard kunnen wij het voorstel ondersteunen dat dat weerstandsvermogen weer op het afgesproken peil moet worden gebracht, maar tegelijkertijd vragen we de gedeputeerde of hij onze mening deelt dat dit weerstandsvermogen er moet zijn om onverwachte tegenvallers op te kunnen vangen. En laat er in 2017 nou net zo'n situatie aan de hand zijn. Is de gedeputeerde dan ook bereid om in het DB/AB voor te stellen dat het nu te lage weerstandsvermogen geen belemmering mag zijn om de reserves van de dienst in te zetten om de ontstane tekorten in 2017 te dekken? Dat voorkomt namelijk discussie over welke deelnemer welk bedrag moet gaan betalen. Onze voorwaarde is dan wel dat er een gedegen plan komt hoe in 2018 en verder het vereiste weerstandsvermogen weer opgebouwd kan worden tot de vereiste ratio.

Voorzitter. In het Statenvoorstel wordt aangegeven dat jaarrekening, begroting en dergelijke in onderlinge samenhang een beeld zullen geven hoe het er nou echt voorstaat bij de ODBN. Volgens onze fractie moet dat beeld wel genuanceerd worden als het geactualiseerde VTH-beleid van de provincie gereed is. We hebben immers als Staten afgesproken, door het aannemen van de motie, dat de volgorde is: eerst beleid, dan geld. In dat kader vinden we het nu dan ook veel te vroeg om het al te hebben over extra geld voor 2019 en verder. Het is wat ons betreft aan de gedeputeerde om te zorgen dat er tijdig actueel en gedragen VTH-beleid klaar is.

Daarnaast heeft het college naar aanleiding van een andere, eveneens door ons geïnitieerde motie een onderzoek uitgezet naar de haalbaarheid van de eventuele overdracht van meer taken in het Omgevingsrecht naar de diensten en we zijn benieuwd of de gedeputeerde hier al iets over kan zeggen, of aan kan geven wanneer wij de resultaten tegemoet kunnen zien.

Voorzitter. Wij kunnen ons vinden in de zienswijze in het Statenvoorstel en zullen daarmee ook gaan instemmen. Samengevat zien wij in de voorliggende kadernota de eerste aanzetten voor de broodnodige verandering binnen de ODBN. Maar als VVD houden we ook van concrete resultaten. Daarom rekenen wij erop dat de nieuwe mindset bij de ODBN zorgt dat ons een meerjarig sluitende begroting 2019 wordt voorgelegd, zonder dat er op voorhand extra financiële middelen worden toegezegd. Wij horen graag van de gedeputeerde of hij daar zich in het bestuur voor wil gaan inspannen.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Dirken voor haar bijdrage. Dan nu de fractie van het CDA, de heer Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Mevrouw Dirken is doorgaans goed ingevoerd als het gaat over de omgevingsdiensten. Ik heb daar weinig aan toe te voegen. Omwille van de tijd wil ik het dan ook zeer kort houden.

Het CDA is het er niet helemaal mee eens dat de governance van de ODBN tijdens de vorige Statenvergadering buiten de orde van de agenda werd geplaatst, maar het goede nieuws is dat we een

gepaste vervolgpcedure hebben afgesproken met zijn allen, om over deze governance door te spreken. Die procedure respecteren we en steunen we.

Mevrouw Dirken refereerde eraan dat we het een anderhalf jaar geleden of zo hadden over de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant met een tekort. Nu hebben we het over ODBN. De oorzaken zijn een zeer complex samenspel van nieuwe ontwikkelingen en historische ontwikkelingen. We kijken dan ook reikhalzend uit naar het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer, die de kwaliteit van de omgevingsdiensten benchmarkt met de omgevingsdiensten in andere provincies.

Het CDA kan instemmen met de zienswijze op de conceptkadernota 2019 van de ODBN. Het is goed om als Staten te laten weten dat we de omgevingsdienstbegroting en de kwaliteit van de taakuitvoering kritisch volgen. De zienswijze waar we nu over spreken is daarom een logische zet richting een gezonde omgevingsdienst.

Voorzitter, dank u wel en tot zo ver.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Kuijken. De heer Heijmans van de fractie van de SP dan nu.

De heer **Heijmans** (SP): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter. Laat ik beginnen met te stellen dat de SP-fractie zich kan vinden in de, je mag toch wel zeggen, tamelijk stevige zienswijze van dit college. Er is natuurlijk, mevrouw Dirken zei het in feite al in haar eerste termijn, ook wel degelijk sprake van zaken die behoorlijk mis zijn bij die omgevingsdienst. Ik kan me wat dat betreft ook voor een groot gedeelte aansluiten bij dat betoog van mevrouw Dirken, maar ik heb nog wel een paar opmerkingen en toch ook nog wel een paar vragen.

Wat is de reden, voorzitter, aan de gedeputeerde, dat de budgetten voor 2019/2020 hoger zijn dan het huidige budget?

Mevrouw Dirken sprak ook over het weerstandsvermogen. Nu lees ik: we gaan van de bestemmingsreserve het potje van de algemene reserve vullen. Maar voorzitter, ik zou zeggen: dat is vestzak-broekzak. Eigenlijk doe je iets wat op papier wel mooi overkomt, maar doen we daarmee echt iets aan dat weerstandsvermogen, en heeft dat dan wel zin?

Een andere vraag is het feit dat de ODBN niet aan, zeg maar, het juiste gekwalificeerde personeel kan komen. Is nou eigenlijk duidelijk waarom dat zo is? Is dat nou vanwege de arbeidsmarkt, vanwege het feit dat er niet de juist opgeleide mensen zijn, of is deze omgevingsdienst inmiddels, door alles wat er gebeurd is, in een soort daglicht komen te staan: ja, maar dat is toch wel een hele slechte werkgever, je bent wel gek als je daar gaat solliciteren? En wat gaan we doen, als dat imago zo is, om dat te verbeteren?

Even kijken, voorzitter, ik dacht dat ik nog één vraag had ... Er is sprake van dat u met een nota zou komen met een geactualiseerde risicoanalyse. Daar ben ik natuurlijk heel erg benieuwd naar. Het lijkt me ook heel erg spannend om die in te zien, maar hoe ver staat het daarmee, of is hij zelfs al klaar?

Voorzitter. Dat waren mijn vragen in eerste termijn.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Heijmans voor zijn bijdrage. De fractie van de PVV dan nu, de heer Boon.

De heer **Boon** (PVV): Voorzitter Alle seinen staan al langdurig op rood bij de Omgevingsdienst Brabant Noord. En deze conceptkadernota voldoet niet aan de eisen op de volgende thema's: bestuurlijk, het weerstandsvermogen en budgettair. Daarom is de PVV verheugd met dit verzoek aan het dagelijks bestuur, met het voorstel om de conceptkadernota significant aan te passen. Maar onze fractie wil weten: hoe groot is de kans dat deze kadernota ook daadwerkelijk aangepast gaat worden? Of is dit puur symboolpolitiek en gaan we uiteindelijk weer verder op deze doodlopende weg en blijft de ODBN net als de afgelopen jaren voortsukkelende?

Mijn fractie heeft enkele vragen over de gedeputeerde Van den Hout en dan in het bijzonder over zijn rol als lid van het algemeen en dagelijks bestuur. Wat heeft het algemeenbestuurslid Van den Hout gedaan om het dagelijksbestuurslid Van den Hout aan te sporen? Wat heeft hij als algemeenbestuurslid effectief en

controleerend gedaan richting het dagelijks bestuur? Wat heeft deze gedeputeerde als lid van het dagelijks bestuur in het traject van de totstandkoming van de conceptnota al proactief gedaan? En vindt hij dat hij voldoende heeft gedaan? En kan deze gedeputeerde iets vertellen over zijn opstelling en gedrag tijdens deze vergaderingen? Wij vragen dit omdat deze gedeputeerde zich tijdens de Statenvergaderingen regelmatig onbeschoft, onfatsoenlijk en horkerig richting de Statenleden gedraagt.

De **voorzitter**: Interruptie Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter, ik denk dat we allemaal duidelijk hebben afgesproken dat we het hadden over de zienswijze van GS op de kadernota. De heer Boon probeert nu toch weer de governance en het bestuur aan de orde te stellen en ik denk dat hij hiermee ingaat tegen de gemaakte afspraken, maar ook duidelijk de grenzen die u als voorzitter heeft aangegeven ten aanzien van dit debat.

De **voorzitter**: Uw voorzitter was scherp aan het luisteren of de opmerkingen over de houding van de gedeputeerde betrekking hadden op deze zienswijze, of meer in algemene zin ter sprake werden gebracht. Uw interruptie sterkt mij om daar goed op te letten, maar ook de heer Boon om duidelijk deel uit te maken van dit gezelschap, waarin we duidelijk hebben gezegd: het gaat vandaag over de zienswijze. Ik was scherp aan het luisteren, juist daarom. Vervolg u uw betoog.

De heer **Boon** (PVV): Ja, voorzitter, ik ben blij dat u wel goed luistert. Ik wil de SP adviseren om dit keer ook goed te luisteren ...

De **voorzitter**: Vervolg u gewoon uw betoog, mijnheer Boon.

De heer **Boon** (PVV): Het zou heel fijn als de SP eindelijk ook eens een keer luistert, proactief werkt hè? Fijn, dan gaan we verder.

Wat ik wilde zeggen: wij vroegen dit omdat deze gedeputeerde zich tijdens de Statenvergaderingen regelmatig – en ik herhaal het nog een keer, want het is nu eenmaal zo – onbeschoft, onfatsoenlijk en horkerig richting de Statenleden gedraagt. Als deze gedeputeerde zich tijdens vergaderingen van het algemeen en dagelijks bestuur op dezelfde wijze gedraagt, is dat dan geen oorzaak dat deze gedeputeerde als lid van deze besturen nog geen deuk in een pakje boter slaat? En zo ja, is het dan niet misschien verstandiger om een gedeputeerde te sturen die zich wél fatsoenlijk kan gedragen en die daardoor ook meer voor elkaar kan krijgen?

Voorzitter. Tot zo ver.

De **voorzitter**: Nou, mijnheer Boon, dan is hiermee uw bijdrage blijkbaar ten einde. Dan gaan we naar mevrouw Dingemans van de fractie van D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank u wel, voorzitter. Terug naar de conceptkadernota. De vervuiler betaalt, een principe waar D66 groot voorstander van is. We waren dan ook verheugd om in het Statenvoorstel te lezen dat de provincie niet van plan is om te gaan bijdragen aan de financiering van problemen die aantoonbaar niet door de provincie zijn veroorzaakt. Stoere taal van de gedeputeerde, die wel een paar vragen bij de fractie oproept. Want wat zijn dan precies die problemen? In de kadernota lezen we veel over nieuwe werkzaamheden en toegenomen taken, maar die kosten lijken ons voorzienbaar. Zo begrijpen we dat de kosten voor de collectieve taken zodanig stijgen, dat er in 2019 en 2020 3,5 ton per jaar bij moet, waarvan 90.000 euro van de provincie.

Volgens D66 zijn er globaal twee oorzaken voor budgetoverschrijdingen: er zijn meer werkzaamheden die niet voorzien zijn, of de vervuiler betaalt niet genoeg. Kan de gedeputeerde toelichten welke van de oorzaken hier van toepassing is en of die inderdaad niet zijn veroorzaakt door de provincie?

Hoe stellig is die uitspraak 'de vervuiler betaalt'? Want het is de verwachting dat de Omgevingsdienst Brabant-Noord de komende jaren in financieel zwaar weer zal blijven en omdat 5% van de omzet van de omgevingsdienst wordt gegenereerd door de provincie, kunnen wij ons voorstellen dat financiële tekorten in de toekomst vaker voor rekening van de provincie komen.

Dan, voorzitter. In de Statenmededeling van 30 november staat dat het nieuws over de slechte financiële resultaten voor de provincie als een verrassing kwam, want de cijfers waren voor de zomer nog in lijn met de begroting, er was geen vuiltje aan de lucht. Hoe is het dan mogelijk dat in zo'n korte periode de omgevingsdienst in zo zwaar financieel weer terecht is gekomen? Hoe kon dat onder onze ogen gebeuren? Is er wel voldoende zicht op de variabelen die in de gaten moeten worden gehouden en is de planning-en-controlcyclus daar wel voldoende op ingericht? Want blijkbaar waren er al wel langer zorgen over de uitvoering van de VTH-taken en over de bedrijfsvoering van de omgevingsdienst. Onze fractie vraagt zich daarom af: was er geen aanleiding om eerder een nader onderzoek te doen, of hebben we ons laten verrassen? En welke instrumenten kunnen we daarbij eigenlijk inzetten? We gaan hierover ook graag in gesprek tijdens de themavergadering over de governance, waar we ook met name op de financiële sturing graag willen ingaan.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Dingemans voor haar bijdrage. Dan de heer Van Griensven van de PvdA, wiens maidenspeech dit is. Maar we hebben straks afgesproken: maar één keer bloemen vandaag. Maar geen interruptie. De heer Van Griensven.

De heer **Van Griensven** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter. Even naar aanleiding van de discussie voor de notulen een opmerking vooraf. Ik kan de gedeputeerde verzekeren dat, op het moment dat ik vind dat hij mij schofferig, horkerig of onfatsoenlijk behandelt, ikzelf hem daar wel op zal aanspreken en dat ik er geen behoefte aan heb dat andere partijen voor mij spreken als Statenlid. Dat even vooraf. Als ik dat vind zal ik dat zelf vertellen. Ik heb er geen behoefte aan dat de PVV namens mij zoiets inbrengt. Dat is één.

Twee. Voorzitter. Ik loop al wat langer mee en het valt mij op – we hebben het nu over de zienswijzen – dat in de bestuurlijke omgeving van de provincie dit vrij stevige zienswijzen zijn. Ik denk dat ze terecht zijn, gezien de omstandigheden, ik kan ze ook helemaal volgen, maar ik heb twee opmerkingen bij de laatste, daar waar het gaat over de financiën. Ook daar staat het er vrij stevig. Eigenlijk zegt de gedeputeerde: ja, het is natuurlijk zo dat ik niet ga betalen als een aantal gemeenten niet helemaal, of misschien wel helemaal niet, voldoen aan hetgeen we afgesproken hebben; dan ga ik dus niet betalen. Ik kan me daar we iets bij voorstellen, want ik ken nog wat discussies uit het verleden waarin dat toch wel aan de orde was. Aan de andere kant is het natuurlijk wel zo dat dit soort zaken eigenlijk aan de voorkant geregeld moeten worden. Het is wel jammer als je aan het eind met dit soort dreigementen moet komen. Dus mijn advies zou zijn aan de gedeputeerde: probeer aan de voorkant te regelen dat partijen zich houden aan de afspraken en aan de doelstellingen. Als je dat achteraf met wat dreigementen moet herstellen, is dat toch wel lastig, denk ik.

Het tweede punt hierbij is dat we ook even moeten kijken naar de positie van de omgevingsdienst. Ik denk dat het lastig is op dit moment in het kader van personeelswerving. Ze hebben al niet zo'n beste reputatie en ik denk dat het juist goed zou zijn dat er een financiële injectie komt om te zorgen dat ze als werkgever kunnen groeien, dat er geïnvesteerd wordt in het personeel, in de kennis en kunde, zodat ze straks ook echt partij zijn tegen al die commerciële bedrijven die via de gemeenten de krenten uit de omgevingspap willen halen, en dat zou straks kunnen, dat ze daar voldoende tegen opgewassen zijn. Dus mijn advies zou zijn: stevig inzetten op de financiën, maar van de andere kant wel meegaan in het feit dat er geld moet komen om de kwaliteit van de omgevingsdienst op peil te houden.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Griensven en feliciteer hem met zijn maidenspeech. Herkenbare kwaliteit in ons midden.

(Applaus)

De **voorzitter**: Ik wilde net zeggen: in plaats van bloemen dan nu een keer applaus. Dan nu de fractie van GroenLinks, mevrouw Roijackers heeft het woord.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter. GroenLinks wil een sterke, solide, kwalitatief goede omgevingsdienst voor Brabant. Drie omgevingsdiensten met Brabant-Noord voorop, met de zo belangrijke groene taken ten aanzien van natuur en landbouw, extra taken. Wij zien dat in het proces rondom deze conceptkadernota, bij memo wij er informatie over hebben gekregen dat het voorstel nu is om financiën inderdaad los te trekken van elkaar in het proces rond het vaststellen van de kadernota 2019.

De dienst stevent af op een tekort van bijna 1 miljoen euro in 2017, en mogelijk nogmaals in 2018. Er is al wat gezegd, terecht vind ik, over het weerstandsvermogen, dat zorgelijk is, en de tarieven die mogelijk fors stijgen in de toekomst. Maar de dienst adviseert ons, dat wil zeggen eigenlijk de colleges van GS en B en W, om het daar nu niet over te hebben in de provinciale en gemeentelijke zienswijzen. Beter dat we ons richten nu op de inhoud, zodat een adviesgroep intussen aan de slag gaat met oorzaak en aanpak van dat tekort.

Nu is GroenLinks nogal van de inhoud, maar toch hebben we ook enkele procesvragen. Ik moet constateren dat een aantal van onze vragen ook al zijn gesteld door andere fracties, waaronder de SP en D66, waarvoor dank. Maar wij hebben ook nog één vraag die rest, en dat is: wie zitten er in die adviesgroep? En hoe zijn het dagelijks bestuur, het algemeen bestuur en vervolgens onze raden en Staten aangesloten op het plan van aanpak voor een robuuste begroting en een door onze Staten zo vurig gewenste structurele oplossing in de komende jaren?

Ook wij willen graag weten wat de nadere analyse van het tekort is en zijn benieuwd wanneer en hoe die naar ons toe wordt gestuurd.

Dan toch naar de inhoud. Toezicht op natuur heeft onze grote aandacht. We lezen in de conceptkadernota over uitvoerings- en verzoektaken van de natuuronderdelen dat toezicht en handhaving ten aanzien van de NB-vergunningen daar ook bij hoort. We verwachten, schrijft de dienst, een toename van dit soort uitvoeringstaken. Maar vervolgens staan er alleen maar pm-posten. Hoe moeten we dit nu zien? Moet er nu geld bij, en dat in deze tijden? Moet er nog onderhandeld worden in het DB? Vallen er taken af?

Een spannende passage vinden we als GroenLinks deze: daar waar er concrete handhavingsacties nodig zijn, worden deze als een verzoektaak ten laste van de betreffende deelnemer gebracht. Wij probeerden ons een voorstelling te maken hoe dat uit gaat pakken vanaf 2019. Moeten we voor acute handhavingsverzoeken steeds opnieuw de beurs trekken als individuele deelnemer, en wat betekent dit dan in de praktijk? Wordt het misschien een prikkel om weg te kijken bij misstanden, of troep te laten liggen en lekken, wanneer een deelnemer er even geen geld voor heeft? Graag uitleg.

Tijdens de technische vragenronde over deze conceptkadernota kwam aan de orde dat het zo lastig is om toezichthouders en handhavers te werven. Hoe kan dit nu eigenlijk? Want verzwarend van het takenpakket is toch al langer aan de orde. Kunnen ze niet bij RVL vandaan komen, waar nu ook het geld en de taken vandaan komen?

Voorzitter. We gaan het vijfde jaar in na oprichting van de Brabantse omgevingsdiensten. Financieel en kwalitatief functioneert onze bewaker van natuur en buitengebied nog niet naar behoren. Onze omgeving, onze burgers en natuur hebben juist hard nodig dat dat wel het geval is. Nu wij wellicht naar een andere gemeenschappelijke regeling gaan, spreken wij ons als GroenLinks alvast uit. Juist in het belang van de omgeving willen we de diensten, waaronder de Omgevingsdienst Brabant-Noord, niet verzwakken, maar versterken. En het uitnemen van onderdelen, zoals de vergunningverlening, waar nu wat stemmen voor opgaan, brengt ons eerder verder weg dan dichterbij een echte oplossing op weg naar een robuuste

dienstverlening voor ondernemers, burgers en natuur. Waar financiële belangen prevaleren, delft de omgeving het onderspit. Wij hebben de diensten hard nodig en kijken dan ook uit naar de beantwoording van onze vragen en naar de besprekingen die we hier nog gaan hebben over governance en over VTH hier in onze Provinciale Staten.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Ja, mevrouw Roijackers, dank u wel voor uw bijdrage. Dan is nu de Partij voor de Dieren, mevrouw Surminski.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Ja, voorzitter, even vanaf mijn plaats. Ik constateer dat alle punten die ik zou willen inbrengen inmiddels zijn genoemd, dus het heeft geen nut om daarvoor naar voren te komen. Ik zou één vraag willen concretiseren, en dat is waar de provincie aangeeft dat ze niet wil meebetalen voor problemen die niet door haar veroorzaakt zijn. Is dat technisch uitvoerbaar? Want het dagelijks bestuur geeft voorlopig aan zowel de aanvulling van de reserves als het negatief resultaat te willen laten betalen door de deelnemers.

Dank u.

De **voorzitter**: Ik dank u voor uw toespitsing vanaf de plaats. Dan nu de fractie van ChristenUnie-SGP. De heer Vreugdenhil. Aan hem het woord.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter. Ook wat mij betreft kan ik kort zijn, want ik denk dat wij als Staten hier unaniem zijn, waarin we gezegd hebben: er ligt hier een stevige zienswijze, er wordt ook door het college een aantal zaken terecht geconstateerd waar we al langer als Staten op hameren. De eerste zienswijze die we mochten indienen in deze Staten kwam nadat de begroting al was vastgesteld en daar waren wij zeer ontevreden over. Dit proces, dat nu anders ingestoken wordt, laat zien, en dat zegt ODBN ook in de aanbiedingsbrief, dat ze er specifiek ruim eerder voor hebben gekozen om deze regeling aan te bieden vóór de eindtermijn zoals die gehanteerd wordt, en dat met de eerdere voorbereiding en afstemming met raden en Staten gecreëerd wordt dat er voldoende ruimte is om de vastgestelde kadernota te vertalen in de ontwerpbegroting. En wat ons betreft is dit dan ook the proof of the pudding, of we daadwerkelijk ook iets in de melk te brokkelen hebben. Betekent deze zienswijze dat straks ook de uiteindelijk begroting die er ligt deze elementen in zich heeft, dan kan dat ook leiden tot een bestuurlijk sterke provincie die een vinger in de pap heeft in de provincie. Maar als we straks moeten constateren dat ondanks dit eerder aanbieden en de stevige zienswijze die hier neergezet wordt, alsnog niets verandert, onder andere in het weerstandsvermogen, waar we het ook een aantal weken geleden over hebben gehad, dan hebben we echt een probleem met elkaar en zullen we een stevig debat met elkaar moeten voeren over de governance en hoe we dat dan op een andere manier gaan aanpakken.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Vreugdenhil. De heer Heijman van Lokaal Brabant ziet af van het voeren van het woord. Dat betekent dat ik de gedeputeerde kan vragen. Even een schorsing voordat de beantwoording ter hand genomen wordt. Ik schors de vergadering voor vijf minuten.

Schorsing (15.59-16.09 uur)

De **voorzitter**: Dames en heren. Mag ik u verzoeken uw plaatsen in te nemen? Ik heropen de vergadering. Aan de orde is de eerste termijn van de zijde van het college. Gedeputeerde Van den Hout heeft het woord voor de beantwoording.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Dank u wel, voorzitter. Allereerst dank aan deze Staten voor volgens mij toch de grote steun voor de inderdaad stevige zienswijze. Daar is ook aanleiding toe. Dat doen we

eigenlijk niet graag, maar het is niet anders. Dus deze boodschap is hard nodig en het is dan ook goed dat die breed ondersteund wordt.

Ik zal beginnen bij de vragen en opmerkingen van de VVD die, terecht denk ik, concludeert dat we, althans de dienst en wij ook als onderdeel van die dienst, de afgelopen jaren niet in control zijn geweest als het gaat over de financiën. Daar hebben we in december uitvoerig met u over gesproken, dat klopt. Er is overigens gelukkig wel vooruitgang. Er is inmiddels een plan van aanpak, de basis op orde, het gaat allemaal vooruit, maar die constatering is terecht.

Van het weerstandsvermogen zegt de VVD: ja, maar dat is toch ook bedoeld om tegenvallers op te vangen? Inderdaad, maar inmiddels is dat weerstandsvermogen zo weinig geworden dat we deze tegenvaller daar bij lange niet meer uit kunnen halen en we weer terug moeten naar een weerstandsvermogen dat op niveau is, om er eventuele tegenvallers in de toekomst wel uit te kunnen betalen.

Het inzetten van reserves, en daar vroeg ook de SP, denk ik, indirect om, van bestemmingsreserves: als we die zouden kunnen omzetten naar de algemene reserves, dan zouden we ze kunnen inzetten voor het dekken van het tekort. Dat klopt. Het lijkt broekzak-vestzak, maar je hebt nu eenmaal een broekzak nodig om de tekorten te dekken. Maar dan nog zit er zo weinig in, dat we daar eigenlijk geen heil in zien. Wat ons betreft blijft dus staan: het weerstandsvermogen moet inderdaad terug naar de norm die wij, maar ook de dienst, daarvoor hebben. Het is onvoldoende om daar nu alle tekorten uit te betalen. Nog even los daarvan: alles wat uit de reserves betaald wordt, wordt voor de helft door de provincie betaald. En dat is een beetje zonde als we daarmee ook zaken betalen waar wij geen debet aan hebben. Dus ook om die redenering, de vervuiler betaalt, stand te kunnen houden, moeten we niet alles zomaar uit de algemene reserves betalen.

U vroeg wanneer er informatie naar Provinciale Staten kan over herschikking van werk tussen de verschillende omgevingsdiensten. Daar hebben we ook in december met u over gediscussieerd. Een voorstel daartoe ligt a.s. dinsdag in GS, dus volgende week met de openbare besluitenlijst kunt u zich daarvan op de hoogte stellen. Daar krijgt u volgende week dus meer informatie over.

De SP vroeg ook nog waarom er in 2019 en 2020 meer budget nodig is volgens deze kadernota. Dat klopt inderdaad: er wordt meer budget gevraagd, allemaal in de collectieve taken. Veruit het grootste aandeel daarvan zit hem in het voorbereidende werk voor de Omgevingswet. Dat is iets wat we geconcludeerd hebben als algemeen bestuur van de dienst: ja, die wet gaat er aankomen, materieel heeft die vooral veel betekenis voor het hele systeem van vergunningverlening, toezicht en handhaving en dus zal de dienst mee moeten in die beweging en is het goed je daarop voor te bereiden. Daar is extra budget voor nodig, daar zijn we het ook mee eens.

Het personeelstekort: waar ligt dat aan, is het een slechte markt, is het een slechte werkgever? Ja, het is een slechte markt. We zien dat het erg moeilijk is om personeel te krijgen, te vinden überhaupt, met de juiste specificaties. Vele mensen die de juiste papieren hebben kiezen ervoor om voor particuliere bureaus te gaan werken, die wij dan vervolgens weer gedwongen worden om in te huren omdat we geen personeel kunnen krijgen. Enfin, u ziet het dilemma. Een slechte werkgever zou ik zeker niet zeggen. Wat natuurlijk wel het geval is, is een imago dat buiten ontstaat over deze dienst door de manier waarop we zo af en toe in het nieuws komen en misschien is het, zeker als je als werknemer kunt kiezen waar je terecht wilt, dan niet de eerste waar je heen gaat. Gelukkig gaat het ook daar beter, er zijn inmiddels mensen aangenomen en op de vacatures die nu uitstaan wordt meer gereageerd dan in het verleden. Er is ook een plan van aanpak en er is een communicatiestrategie en er wordt dus echt werk gemaakt van de vraag: hoe komen wij aan meer en aan beter personeel? Ik heb er ook vertrouwen in.

De geactualiseerde risicoanalyse waar de heer Heijmans om vroeg krijgt u in de jaarrekening gepresenteerd.

De PVV vroeg wat de kans is dat deze kadernota nog wijzigt naar aanleiding van deze zienswijze. Ja, deze zienswijzen zullen worden ingebracht als een van de zeventien deelnemers van deze dienst en we zullen zien wat het bestuur daarmee doet.

De **voorzitter**: Interruptie de heer Boon.

De heer **Boon** (PVV): Voorzitter. Is deze gedeputeerde op de hoogte of de andere deelnemers ook zienswijzen gaan indienen? Heeft u daar al kennis van vernomen, of nog niet?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Nou, kennis van genomen niet, maar over het algemeen dienen de deelnemers wel zienswijzen in en wij weten ook wel van een aantal andere deelnemers die dezelfde soort bezwaren hebben als wij. Dus zeker zullen we kijken of we met andere deelnemers kunnen komen tot meerderheden die het mogelijk maken om ingrediënten van deze zienswijze ook echt in stemming te kunnen winnen.

De **voorzitter**: De heer Boon.

De heer **Boon** (PVV): Ja, dat gaat u doen, of daar bent u al mee bezig? Hoe ver staat dat proces? Daar wil ik hier meer duidelijkheid over.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Nu nog niet, want sommige processen zijn erbij gebaat dat ze gewoon gebeuren en dat dat allemaal goed afloopt. Maar vertrouwt u nou maar dat we daar inderdaad mee bezig zijn.

D66 vroeg, en meer partijen overigens: het niet meebetalen aan kosten waar we niet voor aangesproken kunnen worden, eigenlijk de vervuiler betaalt, dat grote principe, wat kunnen we daarvan waarmaken? Daarvoor zullen we eerst de review moeten afwachten die nu plaatsvindt. En in antwoord op de vraag van GroenLinks wie er dan in die groep zit, ja, daar zitten wij als provincie dik in kan ik wel zeggen, ambtelijk, dus daar houden we de vinger aan de pols. Die review moet duidelijkheid geven over wie nu eigenlijk verantwoordelijk is voor welke tekorten binnen de dienst. Ik heb daar zo mijn opvattingen over, maar die review moet daar dan duidelijkheid over geven en op basis daarvan denk ik dat we als dienst zullen moeten besluiten: hoe gaan we dan het tekort verdelen? Wat mij betreft is het meerwerk dat in deze kadernota wordt aangekondigd voor 2019 en 2020 terecht. Daar hebben we zelf om gevraagd: het voorbereiden van de Omgevingswet, dat moeten we meefinancieren. Zaken waarvan wij denken dat wij daar toch echt niet voor aan de lat staan, zullen we proberen zo ver mogelijk van ons te houden.

D66 vroeg ook waarom we nu plotseling zo in zwaar weer terecht zijn gekomen. Nou, dat is niet zo heel plotseling, althans, daar hebben we het debat vorig jaar over gevoerd: cijfers die onbetrouwbaar zijn en uit de dienst komen geven ons een verkeerd beeld, geven iedereen een verkeerd beeld, van de stand van zaken. In de zomer was nog volstrekt niet helder dat er dit soort tekorten aan zat te komen en nu wel. Wat ons betreft een bewijs voor het niet in control zijn en het niet hebben van betrouwbare cijfers. Dus niet dat er plotseling iets gebeurd is waardoor de cijfers zijn gedoken, maar dat we het op dat moment pas doorkregen als het ware.

De PvdA is natuurlijk voorstander van een vervuilerbetaaltprincipe, maar regel dat dan aan de voorkant. Ik kan u geruststellen: dat heb ik geprobeerd. Volgens mij heet dat dan 'hij heeft gevochten als een leeuw', maar helaas ben ik een van de zeventien leden van deze dienst. Maar ik kan u verzekeren dat 'de vervuiler betaalt' het mantra is waar ik bijna elke vergadering mee begin. Misschien kan de directeur dat nog wel beamen, die hier gelukkig ook aanwezig is.

Investeren in kwaliteit van de omgevingsdienst is, denk ik, een aanmoediging die we zeker mee zullen nemen. Ook voor ons geldt dat de kwaliteit van de dienst vooropstaat. Voor ons is VTH een belangrijk domein. Via vergunningverlening, toezicht en handhaving kunnen we veel van onze provinciale doelen waarmaken. Dat moet dan ook goed functioneren en daarvoor is het nodig dat je een goed

functionerende dienst hebt en is het zinvol om te kijken naar de kwaliteit op langere termijn van die dienst, in plaats van te proberen steeds weer voor een dubbeltje op de eerste rang te zitten. Dus ja, helemaal eens met die oproep om te investeren in de kwaliteit.

De Partij voor de Dieren had eigenlijk dezelfde vraag: hoe technisch uitvoerbaar is het uitgangspunt 'de vervuiler betaalt'? Wat ons betreft wel, wat mij betreft zeker. Het hangt een beetje af van hoe die review uit gaat pakken en het hangt natuurlijk af van hoe de stemming in het algemeen bestuur uitpakt, want zoals u weet is dat het gremium dat uiteindelijk besluit over de begroting. Omdat het over de begroting gaat, zijn de stemmen naar rato van omzet en heeft de provincie een flinke vinger in de pap, maar dan nog zullen we partners moeten vinden in het algemeen bestuur om dat erdoor te krijgen.

De ChristenUnie vroeg: is deze zienswijze nu dwingend straks voor een andere begroting? U ziet het als een lakmoesproef: als de kadernota en daarna de begroting niet wijzigt in de richting die wij nu aangeven, dan stelt het allemaal niet veel voor. Ja, zo zou ik dat toch niet willen zien. Ik denk dat het goed is dat alle deelnemers een zienswijze inbrengen op de kadernota, maar het zijn wel zienswijzen van alle deelnemers, van zeventien stuks, die leiden tot een reactie op die zienswijzen en een nieuwe kadernota, en dat leidt uiteindelijk tot het vaststellen van een begroting. Pas bij die begroting gelden de voor ons voordelige stemverhoudingen.

De **voorzitter**: Interruptie Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter, dat snap ik, maar met name op het punt van het weerstandsvermogen hebben we natuurlijk al jarenlang gehamerd. We hebben twee maanden geleden hier een hele stevige discussie gevoerd waarin we zien wat de gevolgen zijn als het weerstandsvermogen daar naartoe gaat, terwijl de dienst zelf heeft gezegd: nee, we moeten naar 1,0%. Dan mogen we dit toch nu wel als een lakmoesproef zien, zeker gezien wat er het afgelopen jaar plaatsgevonden heeft, want dat willen wij absoluut niet nog een keer meemaken. Ik wil echt dat u ons ervan op de hoogte stelt in het proces dat u daarin voert, want voor mij is dat echt een essentieel punt, om daarmee ook de dienst naar een goed financieel beleid naar de toekomst te brengen. Dus wat mij betreft is het echt wel een lakmoesproef.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): In die zin vind ik het ook een lakmoesproef van: nemen alle eigenaren van deze dienst hun eigen dienst serieus? We hebben gezamenlijk een bepaalde norm voor het weerstandsvermogen afgesproken. Als we daar ver onder zakken, en dat is nu het geval, en we herstellen dat niet, dan nemen de deelnemers zichzelf en hun dienst niet serieus. Ik denk niet dat de provincie daartoe behoort. Ik hoop dat deze oproep ook door andere deelnemers wordt gevolgd.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter. Ik ben blij dat u dat zo meeneemt, want volgens mij is dat het gevoel ook hier vanuit de Staten en ook vanuit de vorige bespreking, dat het niet zomaar een zienswijze is, maar dat dit echt, gezien ook het afgelopen jaar, absoluut op orde gebracht moet worden. Als dat niet zo is, dan hebben we echt flink wat te bespreken in de governance die we met elkaar later gaan bespreken. Maar in die zin, in ieder geval wat onze partij betreft, en misschien ook wat anderen betreft, echt een lakmoesproef, en anders dan moet de governance ook met het werk aangepast worden, want dan nemen we elkaar inderdaad niet meer serieus.

De **voorzitter**: De gedeputeerde was klaar met de beantwoording. Dan ga ik over naar de tweede termijn. Ah, interrupties. Ik zag u klaarstaan. De heer Boon was als eerste en daarna mevrouw Roijackers. Gaat uw gang.

De heer **Boon** (PVV): Ja, voorzitter, deze interruptie is ook deels aan u gericht. Ik heb een inbreng gedaan, ik heb vijf vragen waar ik totaal geen antwoord op gehad heb. Ik vraag me af: hoe serieus worden Statenleden op dit moment genomen? En ik vraag u om de orde te bewaken. Ik heb de gedeputeerde onder andere aangesproken op onfatsoenlijk gedrag, en dit, het niet beantwoorden van vragen van Statenleden – en hij weet dat ze gesteld zijn – is zeer onfatsoenlijk en ik hoop dat u hem terecht wilt wijzen.

De **voorzitter**: Mijnheer Boon. U heeft het volste recht om vragen te stellen, maar constatering van uw zijde die wijzen op een mogelijk probleem dat u met de gedeputeerde heeft, bijvoorbeeld het vertrouwen, daar hebben we procedures in dit huis voor. Daar gaat de voorzitter zich pas in mengen als u het als zodanig brengt. Ik ben zeer terughoudend met het stoppen van bijdragen waarin kwalificaties worden gegeven. Ik heb meermalen gezegd: laten we het gesprek met elkaar goed voeren, en dan helpen stevige kwalificaties op elkaar doorgaans niet. Als u echt een probleem heeft, weet u wat de weg is. Daar hebben we moties voor, om dan het vertrouwen op te zeggen. Maar dat heeft u niet gedaan. U heeft wel een punt, en daar is een tweede termijn voor een deel ook voor bedoeld: u hebt nu al aangegeven dat een aantal vragen mogelijk niet beantwoord zijn. Ik neem aan dat de gedeputeerde daarnaar luistert. Of hij kiest ervoor om ze nog aanvullend te beantwoorden, of ze komen in de tweede termijn terug. Zo gaat dat wel vaker in het debat. Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja, ik herken wel een aantal dingen die net zijn ingebracht door de heer Boon, hoor. Ik hoop dat ik een ander soort inbreng had, maar ook bij mij zijn een hoop vragen blijven liggen, waaronder deze ene, waarmee ik inhaak op wat de gedeputeerde heeft gezegd naar aanleiding van het al dan niet verrast zijn door een tekort. Is het niet zo dat, als je pm-posten inbouwt in een conceptkadernota, van: 'we weten het nog niet', je een mogelijkheid openlaat om later weer in negatieve zin verrast te worden over wat bepaalde taken hebben gekost?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Nee, dat denk ik niet. In die zin is een kadernota nog geen begroting. Dus daar waar nu nog niet duidelijk is wat iets in 2019 of 2020 gaat kosten, maar er nog ruim de tijd is om daar achter te komen, en dat is ook zo, want die pm-posten staan bij, zeg maar, nieuw beleid, dat we in het kader van de collectieve taken hierin aankondigen, dat zal zo niet in een begroting landen, want dan weet de dienst niet waar ze aan toe is. Het is ook niet zo dat het tekort, althans de verrassing over het tekort, afgelopen najaar te wijten zou zijn aan het opnemen van pm-posten in de begroting, integendeel: dat was echt het niet duidelijk hebben van inzicht in waar het geld nou precies heen ging, wat nou het tarief is dat gehanteerd werd, en al dat soort ondoorzichtige zaken binnen de dienst, maar niet het opvoeren van pm-posten in een kadernota.

De **voorzitter**: Dan gaan we nu naar de tweede termijn. En ik wil de gedeputeerde oproepen de vragen die gesteld zijn over dit voorstel ook te beantwoorden, maar dat komt in tweede termijn dan wel aan de orde. Mevrouw Dirken, behoefte aan een tweede termijn? Dat is niet het geval. De heer Kuijken? Ook niet. De heer Heijmans? Ook niet. Dan ben ik bij de heer Boon, die hiermee het woord heeft.

De heer **Boon** (PVV): Voorzitter. Ja, ik wil eigenlijk niet beginnen, ik ga er niks over zeggen, over de heer Van Griensven. Die had kunnen interrupteren als hij wat vindt en niet laf in een maidenspeech wat zeggen, maar daar ga ik niks over zeggen. Ik laat dat ... Dat gedrag laat ik aan de heer ... daar wil ik geen woord aan vuil maken, helemaal niet.

De **voorzitter**: Mijnheer Boon. Gaat u gewoon met uw betoog beginnen. Ik heb net een oproep gedaan, en dat geldt voor iedereen hier, om heel voorzichtig te zijn met forse kwalificaties over elkaar. Dat draagt niet bij tot een debat. Parlementair taalgebruik is er ook op gericht om elkaar ten volle te blijven respecteren. U mag verwachten dat het ook van de zijde van de gedeputeerde en alle bestuurders hier aanwezig geldt, en als u dat wilt agenderen, doen we dat ook. Als u de zaak op scherp wilt zetten, dan weten we dat we daar mechanismen in dit huis voor hebben, die blij kunnen geven van een gebrek aan vertrouwen. Verder is parlementair taalgebruik niet voor niks een belangrijk woord, omdat het ons heel laat, waardig en geloofwaardig – ik citeer een van de collega's van de week in een mooie speech – om met elkaar het gesprek te blijven voortzetten. Daar roep ik u toe op en u vervolgt nu in die zin graag uw betoog. Interruptie de heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, voorzitter, ik vind het toch een beetje een gotspe, via u aan de heer Boon. U spreekt hier mensen aan op horkerigheid. Ik zou zeggen: luistert u nou eens echt naar uzelf.

De **voorzitter**: Mijnheer Heijmans. Laat dat ons allen gelden. Mijn oproep was aan iedereen gericht. Laten we op die momenten die daarvoor geschikt zijn, het belang van de kwaliteit van ons gesprek, met respect en waardig spreken over elkaar, een keer voortzetten. Nu wil ik vragen aan de heer Boon om zijn tweede termijn over dit onderwerp te beginnen en zo snel mogelijk af te ronden, want we lopen een beetje uit de tijd. Gaat uw gang.

De heer **Boon** (PVV): Ja, voorzitter. Gelukkig heb ik nog meer dan genoeg spreektijd over, want ik wil het hebben over de rol van Statenlid. We hebben wel eens een discussie daar over gehad. Ik breng mijn eerste termijn, ik stel heel veel vragen, er worden eigenlijk ..., één vraag wordt beantwoord en dan zegt u: het kan in tweede termijn. Dan in tweede termijn wordt er straks weer niks beantwoord. Ik krijg twee interrupties en dan word ik weer afgekap, krijg ik nul antwoorden. Wij zijn volksvertegenwoordigers, wij willen ook iets aan het volk laten zien. En de gedeputeerde heeft zich gewoon te verantwoorden. En er zijn hier normale vragen gesteld en daar verwacht ik een normaal antwoord op. En ik ga ze nog maar een keer gewoon stellen, want ja, misschien dat we het dit keer wel krijgen.

Wat heeft algemeenbestuurslid Van den Hout gedaan om het dagelijksbestuurslid Van den Hout aan te sporen? Heeft u het opgeschreven? Dan gaan we naar vraag 2. Wat heeft het algemeenbestuurslid effectief en controlerend gedaan richting dagelijks bestuur? Wat heeft deze gedeputeerde als lid van het dagelijks bestuur in het traject van de totstandkoming van het conceptkader proactief al gedaan en vindt hij dat hij voldoende heeft gedaan? Nou, dan willen wij vragen, nogmaals, over zijn gedrag, of dat hetzelfde is als in de Statenvergaderingen, bij de vergaderingen. Ik ga niet de kwalificaties herhalen, iedereen weet welke kwalificaties ik benoemd heb, en daar willen wij graag een antwoord op.

De **voorzitter**: Interruptie Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, voorzitter, even gericht aan u. Ik heb heel goed naar u geluisterd en u heeft tegen de heer Boon gezegd: u krijgt straks nog de kans om vragen te stellen over dit voorstel. Ik wil u vragen of de vragen die de heer Boon stelt over dit voorstel gaan.

De **voorzitter**: Ik ga u daar geen antwoord op geven. Een aantal vragen denk ik wel, een aantal misschien niet. De gedeputeerde gaat straks over zijn eigen antwoorden en ik heb in algemene zin de oproep gedaan dat de gedeputeerde vragen die vanuit uw volksvertegenwoordiging worden gesteld, beantwoordt. En aan de orde is hier wat de gedeputeerde in het midden heeft gelegd over zienswijzen over de kadernota, en dat is hier aan de orde. De gedeputeerde zal straks aangeven wat hij daarop gaat antwoorden. Daar ga ik niet op vooruitlopen. Mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Ja, ik wilde aan de heer Boon vragen of hij weet hoe een kadernota binnen een gemeenschappelijke regeling tot stand komt, welke organen daar wel en niet bij betrokken zijn.

De heer **Boon** (PVV): Ja, mevrouw Dirken, dat weten we wel. We gaan nu geen spelletjes spelen wel of niet. Dit zijn goede vragen. Het gaat over het algemeen bestuur en dagelijks bestuur, wat controleert. De kadernota is opgesteld en daar hebben wij goede vragen over gesteld.

Voorzitter, wilt u de heer Heijmans tot de orde roepen dat hij niet moet schreeuwen in de zaal?

De **voorzitter**: Mijnheer Boon, u gaat niet zeggen wat ik hier in deze zaal moet doen. Ik wil vragen, kijk: dit is niet zoals we het moeten doen, beste mensen. Dit is elkaar nu even vliegen gaan zitten afvangen. U wilt een aantal serieuze vragen stellen aan de gedeputeerde, daar geeft hij antwoord op, binnen de orde. Dat horen we zo. Mevrouw Dirken vraagt u een aantal dingen, daar kunt u ook even kort op antwoorden, maar ga nu asjeblieft verder met uw betoog, want daar gaat het vandaag om, niet om elkaar vliegen te gaan staan afvangen hier. De heer Boon heeft het woord.

De heer **Boon** (PVV): Ja, voorzitter. Eigenlijk was ik al klaar met mijn inbreng. En laten we het niet nu over vliegen vangen hebben, laten we het nu echt over de functie van Statenlid hebben. Laat een Statenlid serieus genomen worden.

De **voorzitter**: Mijnheer Boon, daar hebben we het voldoende over gehad. Ik vind dat Statenleden die hier vragen stellen die over het onderwerp gaan, het volledig recht hebben daar goed antwoord op te krijgen. De gedeputeerde gaat uiteindelijk over zijn eigen antwoorden en u maakt tot slot uw oordeel op als Staten, of u daar tevreden mee bent of niet. Dat is binnen de orde en de gebruikelijke gang van zaken. Mijnheer Roks.

De heer **Roks** (PVV): Ik wilde me stilhouden, voorzitter, maar het bloed kruipt waar het niet gaan kan. Als u een Statenlid op deze manier terechtwijst, daar heeft u alle recht toe wat mij betreft, maar u zet de toon door een gedeputeerde in ieder geval al de toestemming te geven om een Statenlid te kwalificeren dat zijn lees kwaliteiten onvoldoende zijn, en daar grijpt u niet op in. Dus het is een diskwalificatie van wat de gedeputeerde daarstraks zei tegen een van onze fractieleden. En dan moet u het één en het ander ook handhaven.

De **voorzitter**: Ja, u heeft daar helemaal gelijk in. Ik hoor veel, maar blijkbaar niet alles. Maar we gaan nu verder. De heer Boon was klaar en dan was ik gebleven bij ... Interruptie mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Dan had ik toch nog wel een vraag aan de heer Boon, want ik denk: ik wacht even tot hij verder gaat met zijn betoog.

De **voorzitter**: Ja, gaat uw gang.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Maar ja, ook ik heb geen antwoord op mijn vraag gekregen. Hij mag ervoor kiezen om dat niet te doen, maar dan hoor ik dat ook graag van hem.

De **voorzitter**: Mijnheer Boon.

De heer **Boon** (PVV): Ja, ik wil met alle liefde de vraag beantwoorden. Ik had beantwoord met 'ja' en ik zei: daar gaat het ook over. En daar zijn ook de vragen over gegaan van mij.

De **voorzitter**: Oké. Ik dank de heer Boon voor zijn antwoord. Dan ga ik naar de andere fracties. Mevrouw Dingemans? Niet de behoefte. Van Griensven? Ook niet. Mevrouw Roijackers tweede termijn. Gaat uw gang.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter. Er zijn nog vragen onbeantwoord vanuit onze fractie als GroenLinks. Er is wel iets over gezegd, na de interruptie namelijk rondom nieuwe taken, kunnen we in zo'n conceptkadernota nog niet concreet daar bedragen aan vastkoppelen, maar natuurbeschermingstaken zijn niet nieuw. De decentralisatie van het natuurbeleid richting de provincies en daarmee ook een onderdeel van dat beleid, VTH, richting de omgevingsdienst is niet nieuw. We hebben daar taken. Wij hebben als GroenLinks vragen over de kwaliteit daarvan, dat is buiten de orde van deze vergadering, maar binnen de orde willen wij weten of er voldoende wordt geanticipeerd op wat de omgevingsdienst zelf zegt: deze taken gaan toenemen, wij hebben waarschijnlijk te weinig personeel. Onze vraag is onder meer geweest: vanuit het RVO zijn taken gegaan naar de omgevingsdiensten, kunnen met die taken en dat geld misschien niet ook personele uren naar de omgevingsdienst gaan, ten aanzien van de natuurbeschermingstaken? En de tweede vraag. Ook in onze Staten zitten een aantal oud-wethouders van wat kleinere gemeenten. Ik heb een vraag gesteld namens GroenLinks over de passage in de conceptkadernota, die zegt: daar waar er concrete handhavingsacties nodig zijn, worden deze als verzoektaak ten laste van de betreffende deelnemer, of deelnemers, gebracht. Is dit niet in de praktijk buitengewoon lastig, bijvoorbeeld voor kleine gemeenten waar grote milieu-incidenten plaatsvinden? Dat is de achterliggende reden van deze vraag. Dit nog even ter verduidelijking.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Roijackers voor haar bijdrage in tweede termijn. Dan kijk ik nog even naar de fractie van 50PLUS, mevrouw Surinski. Nee. De heer Vreugdenhil ziet ook af, Heijman ook. Dan wil ik de gedeputeerde vragen tot slot op de resterende en overgebleven vragen nog een antwoord te geven.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Dank u wel, voorzitter. Ik heb geprobeerd goed te luisteren naar de inbreng van de heer Boon en één vraag gehoord die echt ook met dit thema te maken heeft, namelijk: wat heeft u proactief gedaan om voor elkaar te krijgen wat u nu in de zienswijze verwoordt, bijvoorbeeld het principe 'de vervuiler betaalt'? Dat is een goede vraag, maar al beantwoord, want dat was natuurlijk al de vraag van de heer Van Griensven: wat heeft u proactief ondernomen en kunt u dat niet aan de voorkant regelen, in plaats van nu achteraf met zienswijzen? Daar heb ik antwoord op gegeven. Verder verwijs ik naar de notulen van het algemeen bestuur van de dienst, die gewoon openbaar zijn, dus dan kunt u nog eens rustig alles nalezen.
GroenLinks ...

De **voorzitter**: Interruptie Boon.

De heer **Boon** (PVV): Ja, voorzitter, gaan we nu echt een spelletje doen van 'ik verwijs u naar de notulen'? Geef gewoon een antwoord op de vraag alstublieft.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Mijn antwoord op de vraag is: ik ben altijd een hartstikke keurige vent in het algemeen bestuur van de omgevingsdienst.
GroenLinks vroeg: de provincie Noord-Brabant heeft taken met betrekking tot natuurbescherming, zijn die nou voldoende geborgd? Zo heb ik de vraag althans begrepen, maar die vraag is niet aan de orde. Wij borgen onze taken natuurbescherming niet in een zienswijze op een kadernota, op een begroting, van de omgevingsdienst. Die borgen wij in onze eigen begroting en in de opdracht die u ons geeft wat te doen met natuurbescherming en hoeveel geld we daarvoor over hebben. Dat regelt u in het vaststellen van de provinciale begroting, niet in de begroting van de omgevingsdienst. De begroting van de omgevingsdienst, waar we het nu niet eens over hebben, zelfs die begroting gaat niet over hoe dik of dun de provincie haar

natuurbeschermingstaken uitvoert. Daar gaan wij zelf over. Dus een terechte vraag, alleen: die hoort thuis bij het behandelen van de provinciale begroting en niet bij die van de dienst.

Concrete handhaving moet per verzoektaak worden ingediend. Ik snap dat, als het er zo staat, het overkomt alsof op het moment dat er een overtreding plaatsvindt ergens, dat een kleine gemeente naar de dienst moet rennen en op dat moment, voor die concrete handhaving, een verzoektaak moet indienen. Daar is natuurlijk geen sprake van. Dat zou wel heel erg onhandig zijn. Maar concrete handhavingstaken die niet in het basispakket thuishoren gaan niet vanzelf naar de dienst en de dienst neemt die ook niet vanzelf op. Daar zal ze een verzoek voor moeten krijgen en dus zal de gemeente een verzoektaak moeten indienen voor het handhaven op concrete activiteiten.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers, interruptie.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Even over dit laatste. Stel, er is een handhavingsactie nodig, er is iets aan het lekken, er is iets ontploft, er is iets gedumpt, er is iets geloosd. Er is hier en nu actie nodig en je weet: die rekening komt straks ten laste van mij als kleine gemeente, ik heb er niet op gerekend. Ga je dat dan doen? Dat bedoel ik met die prikkel. Is die goed?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Nogmaals, dan maakt u dezelfde fout als bij de eerste vraag. Kleine gemeenten maken in hun eigen begroting wel uit hoeveel ze uit willen geven aan hoe dik ze handhaven, of toezicht, of wat dan ook doen. Die opdracht geven ze aan de dienst en wat er dan ook gebeurt, de dienst grijpt dan in. Bovendien, als er iets ontploft, kunt u ervan op aan dat de Veiligheidsregio en iedereen gewoon ingrijpt en niet eerst gaat vragen naar de rekening. Maar ja, als er hele specifieke gevallen zijn die niet in de basistaken thuishoren, die niet automatisch van het bevoegd gezag bij de dienst zijn belegd, en een gemeente wil dat graag wel, dan kan ze daarvoor een verzoektaak indienen. Wil ze dat niet, dan gaat de dienst ook niet op eigen initiatief lopen handhaven in een gemeente die daar niet om gevraagd heeft.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja, hij staat niet voor niks in deze conceptkaternota en daarom vraag ik ernaar. Maar we komen er hier nu niet uit. Dan even een andere, waar we het net over hadden. Als het gaat over de natuurbeschermingstaken geeft de dienst zelf aan: wij verwachten een toename. Er staan pm-posten bij, bij de Natuurbeschermingswet staat er een 0 bij, omdat het geen deel uitmaakt van de collectieve taken. Dat snap ik allemaal. Maar zij geven toe: wij verwachten een toename. Maar zijn zij, gezien het feit dat er nu een laag weerstandsvermogen is, dat nog een discussie gaat volgen over de tariefstelling, het feit dat wij tekorten moeten gaan – hè, al dan niet volgens het principe ‘de vervuiler betaalt’ – in deze dynamieken, plus het personeelstekort, zijn straks, in de komende jaren – we hebben het nu over 2019 – zijn die natuurbeschermingstaken goed en naar behoren geborgd bij deze dienst?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Maar natuurlijk. Als u vaststelt: dit is de opdracht natuurbeschermingstaken waar wij als provincie voor willen staan, dit is het geld dat erbij hoort, en dat betekent zoveel uren vergunningverlening, handhaving, en wat niet meer, dan is dat de opdracht die wij aan de dienst geven, en dan gaan ze daarmee aan de slag. Maar de begroting van de dienst zelf gaat niet over hoeveel handhaving of vergunningverlening u in het groene domein wilt, daar gaan wij zelf over. Dat is een opdracht die wij wegleggen bij de dienst en ze zoeken het maar uit ... of ze zoeken het maar uit: ze zorgen maar dat die uitgevoerd wordt, want daar betalen we tenslotte voor. Wat de dienst nu doet

is wel zeggen: ja, luister, gezien wat decentralisaties, zaken die naar ons zijn gekomen, zou het zelfs kunnen dat daar meer werk komt. Nou, mooi, daar gaan we rekening mee houden op het moment dat u hier de opdracht VTH en het bijbehorende budget en de opdracht aan de dienst vaststelt. Dat is waar het geregeld wordt, niet in de kadernota van de dienst.

De **voorzitter**: Oké. Tot slot interruptie Boon.

De heer **Boon** (PVV): Ja, voorzitter, dan gaan we weer terug naar de vraag. Wij willen heel specifiek duidelijk hebben wat hij gedaan heeft, op welk moment en in welke rol. Daar gaan onze vragen over en daar willen wij echt een heel specifiek antwoord op.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van den Hout** (GS, SP): Ik begrijp dat daar uw vraag over gaat, maar daar gaat dit debat niet over.

De **voorzitter**: De beraadslagingen zijn dan op dit onderwerp nu ten einde gekomen. Wij gaan straks stemmen over dit voorstel.

De heer **Boon** (PVV): Voorzitter.

De **voorzitter**: Mijnheer Boon.

De heer **Boon** (PVV): Zou ik het ordevoorstel mogen doen om een korte schorsing te vragen?

De **voorzitter**: Wilt u dat enigszins toelichten, want we gaan nu gewoon verder met het volgorde onderwerp.

De heer **Boon** (PVV): Ik zou even met mijn fractie willen overleggen wat wij moeten doen ten aanzien van het laatste antwoord van de gedeputeerde.

De **voorzitter**: Ik sta u een paar minuten schorsing toe en daarna vervolgen we de sessie.

Schorsing (16.40-16.42 uur)

De **voorzitter**: De vergadering is heropend. Ik had de beraadslagingen gesloten. De heer Boon vroeg om een schorsing en heeft intussen hier een motie ingediend. We kunnen nu heel ingewikkeld gaan doen en een ordedebat houden over de vraag of we de beraadslagingen heropenen, maar ik stel u voor dat ik de motie snel laat vermenigvuldigen en mee laat lopen in de stemmingen over het onderwerp waarop ze betrekking heeft. Ik leg dat even nadrukkelijk voor, want ik realiseer me dat ik het ook anders kan doen en ik vind wel dat u even met mij dit samen moet dragen. Dan gaan we het zo doen. De motie staat zo op iBabs.

Motie M3 'Motie van treurnis'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 19 januari 2018 ter bespreking van Statenvoorstel 01/18 Provinciale reactie op de conceptkadernota 2019 gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Brabant-Noord;

constaterende dat:

- gedeputeerde Van den Hout weigert antwoord te geven op een aantal vragen van PS;
- overwegende dat:

- gedeputeerde Van den Hout deze Staten niet in staat stelt om de controlerende rol naar behoren uit te voeren;

spreekt opperste treurnis uit in de wijze waarop gedeputeerde Van den Hout de volksvertegenwoordiging bejegt.

Harry van den Berg

Patricia van der Kammen

Joyce Willems-Kardol

Willem Bakker

Louis Roks

Maikel Boon

PVV Noord-Brabant"

De **voorzitter**: Dan gaan we nog voor vijven het laatste Statenvoorstel behandelen. Ik zeg u ook dat ik dan, mocht daar behoefte aan zijn, de stemmingen om 17.00 uur kan laten beginnen. Volgens mij gaat dat wel lukken.

04/18 Statenvoorstel Ambtsinstructie griffier provincie Noord-Brabant

De **voorzitter**: Dit voorstel is het Statenvoorstel Ambtsinstructie. Er is maar één woordmelding, namelijk van mevrouw Van der Kammen. Zij ziet daarvan af. Geen andere woordmeldingen. Dan is het straks een stuk dat bij acclamatie aan u zal worden voorgelegd.

Stemming

De **voorzitter**: Dan ga ik nu de stemmingen voorbereiden. En de stemmingsbel luidt daarvoor. Ik ga de stemming openen op het moment dat de motie op iBabs staat, zodat u er allemaal kennis van kunt nemen. Het is motie onder stuknummer 3, op iBabs.

Mag ik u vragen uw plaatsen in te nemen? Ik kijk even of de griffier en haar team de juiste aantallen aanwezigen in de zaal hebben. Dat is het geval. Dan vangen wij aan met de stemmingen.

06/18 Ontwerpbesluit Notulen van de PS-vergadering 10 november 2017

De **voorzitter**: Ik breng allereerst in de stemming aan de orde het ontwerpbesluit inhoudende de notulen van de vergadering van 10 november, stuknummer 06/18. Wenst iemand van u daarover stemming? Nee. Dan stel ik voor dat we ze bij acclamatie hebben aangenomen.

07/18 Ontwerpbesluit Lijst Ingekomen Stukken periode 9 november 2017 tot een met 6 december 2017

De **voorzitter**: Als tweede het ontwerpbesluit Lijst Ingekomen Stukken periode 9 november tot een met 6 december, bij u bekend onder stuknummer 07/18. Wie zou daarover een stemming willen? Dat is niet het geval. Bij acclamatie is dit aangenomen.

73/17 Statenvoorstel Eerste wijzigingsverordening luchthavenbesluit luchthaven Budel

De **voorzitter**: Dan gaan we stemmen over de bespreekstukken die vandaag zijn behandeld. Als eerste het bespreekstuk 73/17, de Eerste wijzigingsverordening luchthavenbesluit Budel. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

Mevrouw **Arts** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Bakker** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Meijer** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Maas** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

De heer **Smeets** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dit voorstel is unaniem door uw Staten aangenomen.

02/18 Statenvoorstel Specificatie van vergunningen voor project windenergie A16

De **voorzitter**: Mag ik stilte in de zaal? De volgende stemming betreft het voorstel 02/18, ontwerpbesluit specificatie vergunningen project windenergie. De fractie van de VVD.

De heer **Kouthoofd** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **De Heer** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Van Meel** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van den Berg** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Klitsie** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dit voorstel is aangenomen. Mag ik stilte in de zaal?

01/18 Statenvoorstel Provinciale Reactie op de conceptkadernota 2019 gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Brabant-Noord (ODBN)

De **voorzitter**: Dan is nu aan de orde het ontwerpbesluit Provinciale Reactie conceptkadernota, bij u bekend onder stuk nummer 01/18. Allereerst het besluit zelf. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Boon** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Van Griensven** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Het voorstel is unaniem door uw Staten aangenomen. Dan breng ik in stemming de bij dit onderwerp ingediende motie onder stuknummer 3 bij u bekend, een motie ingediend door de fractie van de PVV. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Tegen met stemverklaring. In de constatering lezen wij dat de PVV zegt dat de gedeputeerde weigert antwoord te geven. Volgens ons heeft hij wel antwoord gegeven, maar niet het gewenste antwoord.

De **voorzitter**: De fractie van het CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Boon** (PVV): Voor met stemverklaring. We hopen dat vanaf nu de rol van Statenlid weer serieuzer wordt genomen door de gedeputeerde.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen met dezelfde stemverklaring als de VVD.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Van Griensven** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Tegen met dezelfde stemverklaring als de VVD.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen met dezelfde stemverklaring.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: De motie is verworpen.

04/18 Statenvoorstel Ambtsinstructie griffier provincie Noord-Brabant

De **voorzitter**: Dan wil ik u nu vragen of iemand stemming verlangt over het laatste ontwerpbesluit. Het woord is niet gevoerd. Het ontwerpbesluit Ambtsinstructie griffier provincie Noord-Brabant, stuknummer 04/18. Wenst iemand stemming? Dat is niet het geval. Dan is dit voorstel bij acclamatie aangenomen. Hiermee komt een einde aan de stemming.

Sluiting

De **voorzitter**: Ik hoop dat u allen een goed weekend heeft. De volgende Statendag zal zijn op 2 februari a.s. Mag ik u verzoeken de pasjes in te leveren bij de daartoe bestemde opvangbus bij de bodetafel? Ik hoop dat wij in het goede gebruik van dit huis na dit debat samen een drankje drinken op het Statenveld. De vergadering is gesloten.

*De voorzitter***Error! Bookmark not defined.** *sluit om 16.49 uur de vergadering.*